C:\Users\Plazma\Desktop\305\bri_Strugacti-Cesta_na_Amalteu.PDB

PDB Name: Strugačtí-Cesta na Almateu
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 9.10.2003
Modification Date: 9.10.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Arkadij & Boris Strugackovci
CESTA NA ALMATEU
PROLÓG
Amaltea - piaty najbližší mesiac Jupitera sa otočí okolo svojej osi raz za tridsaťpäť hodín. Okolo Jupitera obehne za dvanásť hodín. Preto každých trinásť hodín a tridsať minút vychádza na Amaltei spoza horizontu Jupiter.
Východ Jupitera je čarokrásny zážitok. Treba sa však zavčasu vyviezť výťahom do najvyššieho poschodia, pod priezračnú pozoro-vaciu kopulu.
Keď si oči privyknú na tmu, je vidieť ľadovú pláň, z ktorej sa v diaľke dvíha pahorok a na horizonte prechádza do skalného masívu. Nebo je čierne, posiate množstvom jasných, ale netrblietavých hviezd. Ich svetlo sa matne jagá na ľadovej ploche a skalný masív vyzerá ako dlhý čierny tieň na hviezdnej oblohe. Ak sa pozrieš lep-šie, rozoznáš obrysy jeho rozoklaných končiarov.
Nízko nad masívom visí niekedy fľakatý kosák Ganymeda alebo striebristý disk Callista či oba odrazu, hoci to sa stáva zriedkavejšie. Vtedy sa od končiarov masívu po jagavom ľade cez celú rovinu roz-prestierajú sivé tiene. A keď vyjde nad horizont Slnko, ohnivá, osle-pujúca škvrna, rovina zbelasie, tiene sčernajú a na ľade je vidieť kaž-dú trhlinku.
Tmavé machule na ploche raketodrómu sa ponášajú na ohromné ľadom pokryté bariny. Pohľad na ne vyvoláva dávno za-budnuté asociácie, a chce sa ti zbehnúť dolu, prejsť sa po tenkom ľade, aby si vedel, ako praská pod magnetickými pantofľami, a tvoria sa na ňom vrásky ako na kožke nedávno uvareného mlieka. Pravda, sú čierne.
No skutočná nádhera začína, keď vychádza Jupiter, najmä ak vychádza po východe Slnka. Najskôr sa za končiarmi masívu rozhorí zelená žiara - exosféra gigantickej planéty. Žiara sa čoraz viac roz-horieva, hviezdy jedna po druhej zhasínajú, až zrazu zasiahne i Sln-ko. Tento okamih treba vystriehnuť. Zelená žiara exosféry sa ako čarovným šibnutím prútika zmení na krvavočervenú, očervenie aj Slnko i ľadová rovina. Na guľatej veži rádioteleskopu, vysunutej na jej okraji, sa zjavujú krvavé záblesky. Ba aj tiene končiarov sú ru-žovkasté. Potom červená farba tmavne, až celkom zhnedne. Vtedy sa spoza skalného masívu na horizonte ukáže ohromný hrdzavý hrb Jupitera. Slnko, ktoré je ešte stále vidieť, je červené ako rozpálené železo. Podobá sa višňovému disku na hnedom pozadí.
Nevedno prečo, ale ľudia nepokladajú hnedú farbu za peknú. Tak aspoň usudzujú tí, ktorí nevideli hnedú žiaru na polovici oblohy a v nej ostro ohraničený červený disk Slnka. Slnko potom pomaly mizne a veľký, hnedý, strapatý Jupiter dlho vychádza spoza horizon-tu, doslova akoby napúchal, až zaberá štvrtinu oblohy. Jeho povrch pretínajú čierne a zelené pásy čpavkových oblakov. Občas sa na ňom na okamih zjavia malé biele bodky. Tak sa totiž javí z Amaltey exos-férna protuberancia tejto planéty.
Žiaľ, pozorovať celý východ Jupitera, na to niet času. Je veľmi zdĺhavý a treba ísť pracovať. Počas služby v pozorovacej kupole ho prirodzene, možno vidieť celý, no vtedy jednoducho niet kedy…
Riaditeľ stanice J sa pozrel na hodinky. Dnes je východ planéty krásny a bude ešte krajší. No je čas zísť dolu a zamyslieť sa, čo ďa-lej.
V tieni končiarov sa pohla, začala sa otáčať a hore-dolu kývať anténa veľkého rádioteleskopu. Rádiooptici sa pustili do práce.
Riaditeľ sa ešte raz pozrel na hnedý rozmazaný kotúč Jupitera a prišlo mu na um, že by bolo dobre vystriehnuť moment, keď nad horizontom visia štyri najväčšie mesiačiky - červenkastá Io, Európa, Ganymed i Callisto - a Jupiter je v prvej štvrtine fázy, spolovice hnedý, spolovice oranžový. Potom si spomenul, že ešte nikdy nevidel planétu zapadať Je to isto pekný pohľad: žiara exosféry pomaly has-ne a zjavujú sa hviezdy. Jedna po druhej. Na tmavej oblohe vyzerajú ako diamantové ihlice na čiernom zamate. Keď však Jupiter zapadá, na stanici sa zvyčajne plným tempom pracuje.
Výťah sa spustil do najnižšieho poschodia. Planétologická stani-ca na Amaltei bola vlastne malým vedeckým mestečkom, vyrúbaným do silnej ľadovej kryhy a zaliatym kovoplastom. Tu žilo, pracovalo, učilo sa a ďalej budovalo stanicu niekoľko desiatok ľudí. Presne päť-desiatšesť mladých mužov a žien, výborných pracovníkov.
Cestou nazrel riaditeľ do telovýchovného komplexu. Bol prázd-ny, iba ktosi sa ešte čľapkal v okrúhlom bazéne.
Pobral sa ďalej, netrpezlivo našľapujúc z nohy na nohu v ťaž-kých magnetických pantofliach. Na Amaltei nebola príťažlivosť, čo bolo dosť nepríjemné. Napokon si privykneš, no v prvých dňoch sa ti zdá, akoby si mal telo naplnené kyslíkom. A zvlášť ťažké je zvyknúť si spať.
Stretol sa s dvoma astrofyzikmi. Išli spod sprch s mokrými vlasmi. Pozdravili ho a náhlivo kráčali k výťahom. Jeden z nich ne-mal v poriadku magnetické pantofle. Pri každom kroku podskočil a jeho chôdza bola neistá. Riaditeľ vošiel do jedálne. Pri raňajkách sedelo asi pätnásť ľudí.
Kuchár strýko Valnoha, inak inžinier-gastronóm pre celú stani-cu, rozvážal na vozíku raňajky. Bol zachmúrený. Nikdy

nebýval veľmi veselý, no v posledných dňoch ho zlá nálada takmer neopúšťa-la. Mračil sa odvtedy, čo prišla z Callista, Jupiterovho štvrtého me-siačika, správa o plesňovej epidémii. Pleseň zničila všetky potraviny i chlorelové plantáže.
Na Calliste sa veľmi ťažko pracovalo. Na rozdiel od Amaltey tento mesiačik mal biosféru a doteraz sa nenašli prostriedky, ako zabrániť prenikaniu plesne do obývacích priestorov a vôbec tam, kde sa zdržiavali ľudia. Prenikala cez akúkoľvek ochranu a ničia všetky potraviny: chlieb, cukor i konzervy. A chlorelu napádala s mimo-riadnou pažravosťou. Stávalo sa, že pleseň občas napadla i človeka. Zo začiatku sa jej ľudia veľmi obávali, aj tí najsmelší pobledli, keď objavili na svojom tele čo i len náznaky plesne. No zistilo sa, že ľud-skému organizmu neškodí, dokonca sa hovorilo, že naň pôsobí po-vzbudivo. No pokiaľ išlo o potraviny, tie zničí raz-dva.
- Strýko Valnoha! - zavolal ktosi. - Zas budú na obed sucháre?
Riaditeľ si nestihol všimnúť, kto to bol, pretože všetci v jedálni zdvihli hlavy, prestali jesť a pozerali na kuchára. Samé mladé opále-né tváre, no trochu pochudnuté. Alebo sa mu to iba zdá?
- Na obed bude polievka, - odvetil kuchár.
- Výborne! - zareagoval ktosi a riaditeľ ani teraz nepostrehol kto.
Podišiel k najbližšiemu stolu a sadol si. Valnoha dotlačil k nemu vozíček a riaditeľ si vzal raňajky: tanierik s dvoma suchármi, pol tabličky čokolády a pohár čaju. Urobil to veľmi obratne, no aj tak mu biele, dosť hrubé sucháre podskočili a zostali visieť vo vzduchu. Po-hár s čajom pridržala na mieste magnetická obruba, upevnená na dne pohára.
Riaditeľ chytil suchár, zahryzol doň a napil sa čaju. Bol už studený.
- Polievka, - opakoval Valnoha ticho len riaditeľovi. - Viete si predstaviť, čo je to za polievku. A oni si myslia, že dostanú slepačí bujón.
Odtisol vozík a sadol si k stolu. Pohľadom sledoval, ako sa vo-zík pomaly sunie chodbičkou. - No, na slepačom bujóne si pochut-návajú na Calliste.
- Sotva, - poznamenal neisto riaditeľ.
- Akože sotva? - nedal sa Valnoha. - Dal som im stoosemdesiat konzerv. Väčšiu časť našej rezervy.
- A ostatné konzervy sme už zjedli?
- Samozrejme, že zjedli, - odvetil Valnoha.
- To znamená, že aj oni ich už zjedli, - povedal skôr sám pre seba riaditeľ, chrúmajúc suchár. - Je tam dva razy toľko ľudí ako u nás.
Ej, Valnoha, pomyslel si. Klameš. Poznám ťa ja veľmi dobre, inžinier-gastronóm Máš ešte odložených aspoň dvanásť porcií ako železnú rezervu pre chorých …
Valnoha si vzdychol a spýtal sa:
- Nie je čaj studený?
- Nie, ďakujem.
- A chlorela sa na Calliste neujala, - pokračoval kuchár znovu si povzdychnúc. - Opäť prosili rádiom aspoň desať kilogramov masy. Oznámili, že planétolet odštartoval.
- Nuž čo. Treba im dať!
- Dať! - zopakoval Valnoha s nádychom hnevu v hlase. - Samozrejme, že treba dať! Lenže ani chlorely nemáme sto ton. Aj ona potrebuje čas, aby narástla… Ale čo, isto vám kazím chuť. Však?
- Nie, nie! - presviedčal ho riaditeľ. No vôbec nemal chuť do jedla.
- Dosť už! - povedal ktosi.
Riaditeľ zdvihol hlavu a uvidel bezradnú tvár Zojky Ivanovej. Pri nej sedel jadrový fyzik Kozlov. Vždy sedávali spolu.
- Dosť, počuješ?! - zopakoval Kozlov strmo.
Zojka sa zapýrila a sklonila hlavu. Nebolo jej ľahko. Veď bola všetkým na očiach.
- Už včera si mi podstrčila svoj suchár, - pokračoval Kozlov. - A dnes sa znovu o to pokúšaš.
Zojka mlčala, div neplakala.
- Nekrič na ňu, ty cap! - zavolal z druhého konca jedálne fyzik Potapov. - Zojka, prečo ho prikrmuješ, zvera jedného. Daj suchár mne, ja ho zjem. A nebudem na teba kričať
- Nie, nemáš pravdu, - odporoval mu Kozlov už trochu pokoj-nejšie. - Ja som zdravý. Ona by mala viac jesť.
- Je ešte čaj, strýko Valnoha? - prerušil ktosi ich dialóg.
Kuchár sa zdvihol. Potapov naňho zakričal:
- Hej, Gregor! Zahráme si po práci?
- Zahráme, - odvetil mu Valnoha.
- Nabije ťa, Vadim, - podpichol niekto Potapova.
- Zákon pravdepodobnosti je na mojej strane! - bránil sa fyzik.
Jeho odpoveď všetkých rozosmiala. Do jedálne ktosi vbehol a zakričal:
- Je tu Potapov? Vadim, na Džupe je búrka!
- Nehovor! - zvolal Potapov a vyskočil spoza stola. Aj ostatní fyzici náhlivo vstávali od raňajok.
Riaditeľ tiež vstal, utierajúc si ústa papierovým obrúskom. Vtom ho oslovil Kozlov:
- Súdruh riaditeľ, ako je to s Tachmasibom?
Všetci stíchli a obrátili sa k riaditeľovi. Pozrel na nich a odvetil:
- Zatiaľ nevieme nič.
Pomaly prešiel uličkou medzi stolmi a zamieril do svojej pra-covne. Tragédia bola v tom, že plesňová epidémia na Calliste vypuk-la vo veľmi nevhodnom čase. Zatiaľ nehladovali. Amaltea sa ešte mohla deliť s Callistom o chlorelu i o sucháre. No ak nepríde Bykov s potravinami… Bol už niekde nablízku, už ho aj zamerali, potom sa však odmlčal a za

šesťdesiat hodín sa s ním nepodarilo nadviazať spojenie.
Bude treba znovu znížiť prídel potravín, pomyslel si riaditeľ. Všeličo sa môže prihodiť. Na základňu na Marse je ďaleko. A plané-tolety zo Zeme i z Marsu niekedy havarujú. Pravda, nestáva sa to často, aspoň nie tak často, ako prepuká plesňová epidémia na Callis-te. Žiaľ, občas sa tú prihodí a je to veľmi nepríjemné. No vzdialenosť od Zeme - celá miliarda kilometrov - je horšia ako desať epidémií. Znamená hlad. Možno aj zánik …
FOTÓNOVÝ NOSIČ TACHMASIB
Alexej Petrovič Bykov, kapitán Tachmasibu, fotónovej rakety, prepravujúcej náklady v kozme, vyšiel zo svojej kabíny a pozorne zatvoril dvere. Bol po kúpeli, vlastne po dvoch. Najskôr sa osprcho-val vodou a potom v iónovom žiarení. Mal ešte mokré vlasy a trochu neistú chôdzu. Vysilil sa a žiadalo sa mu spať. Veď za posledné tri dni nespal viac ako päť hodín. Let sa začínal komplikovať.
Chodba, na ktorú vyšiel, bola osvetlená a prázdna. Viedla k veli-teľskej kabíne. Bykov sa usiloval ísť ticho. Prichodilo mu ešte prejsť spoločenskou kabínou posádky. Dvere boli otvorené a zaznievali odtiaľ hlasy. Ako neskôr vysvitlo, patrili planétológom Daugemu a Jurkovskému a boli značne podráždené.
Zas čosi vymýšľajú, pomyslel si Bykov. A neporadíš si s nimi. Karhať, akoby sa patrilo, nemôžeš, sú to priatelia a si dokonca veľmi rád, že tento let absolvujete vedno.
Bykov vstúpil do spoločenskej kabíny, no zarazil sa a zostal stáť na prahu. Knihovníčka bola otvorená, knihy ležali na veľkej hŕbe na dlážke, obrus zo stola sa zošmykol a spod divána trčali Jurkovského dlhé nohy v úzkych sivých nohaviciach. Občas nimi zatrepotal.
- Hovorím ti, že jej tu nieto, - ozval sa Dauge, ktorého nebolo vidieť.
- Hľadaj! - nástojil Jurkovski] priduseným hlasom. - Podujal si sa, tak teraz hľadaj!
- Čo sa tu deje? - ozval sa Bykov nasrdene.
- Aha, tu ho máš! - zvolal Dauge a vyliezol spod stola. Usmie-val sa, blúzu i golier na košeli mal rozopnuté. Aj Jurkovskij sa vy-hrabal spod divána.
- Dozviem sa, čo sa vlastne stalo? - naliehal Bykov.
- Kde je moja Rukavička? - spýtal sa namies to odpovede Jur-kovskij. Bol veľmi rozčúlený.
- Netvor! - skríkol Dauge.
- Darmožráči, - povedal Bykov.
- To on, - nedal sa Dauge. - Pozri sa na jeho tvár, Vladimír! Katan!
- Pýtam sa celkom vážne, Alexej, - povedal Jurkovskij. - Kde je moja Rukavička?
- Viete čo, planétológovia, - rozčúlil sa Bykov. - Choďte v čer-ty!
So stisnutými zubami prešiel do veliteľskej kabíny. Dauge za ním zakričal:
- Spálil si ju v reaktore!
Bykov zabuchol dvere.
Vo veliteľskej kabíne bolo ticho. Na zvyčajnom mieste, za pra-covným stolom počítača sedel navigátor Michail Antonovič Kruti-kov, podopierajúc si tučnou päsťou dvojitú bradu. Samopočítač ticho bzučal, blikajúc neónovými svetlami kontrolných lámp. Michail An-tonovič sa pozrel na kapitána dobráckymi očami a spýtal sa:
- Dobre si sa vyspal, Ľošeňka?
- Dobre, - odvetil mu Bykov.
- Zachytil som vysielanie z Amaltey, - oznamoval Michail An-tonovič. - Už nás veľmi netrpezlivo čakajú… - Pokyvujúc hlavou pokračoval: - Len si predstav, Ľošeňka, ich prídel! Dvesto gramov suchárov a päťdesiat gramov čokolády. Plus polievka z chlorely. Tristo gramov chlorelovej polievky. To nie je dva razy chutné.
Tebe by sa to zišlo, pomyslel si Bykov. Trochu by si zhodil, tučniak. Zlostne pozrel na navigátora, no potom sa nezdržal úsmevu. Michail Antonovič ustarostene vyšpúlil hrubé pery a prezeral list modrého papiera s grafmi.
- Hľa, Ľošeňka, - oslovil ho. - Vypracoval som program pristá-vacieho manévru. Skontroluj ho, prosím!
Grafikony letov, ktoré vypracoval Michail Antonovič, sa zvy-čajne nekontrolovali. Bol totiž nielen najtučnejší,. ale aj najskúsenej-ší navigátor medziplanetárnej flotily.
- Potom to skontrolujem, - odpovedal Bykov. Zakryl si ústa ru-kou a sladko zívol. - Daj program do samopočítača.
- Už som to urobil, - povedal Michail Antonovič s náznakom obavy v hlase.
- No dobre, - odvetil Bykov. - A kde sme teraz?
- Asi o hodinu vletíme do pásma, kde sa začne pristávací mané-ver - informoval ho Michail Antonovič. - Preletíme nad severným pólom Jupitera. - Slovo "Jupiter" vyslovil s očividným uspokojením. - Vzdialenosť pólu dva diametre dvestodeväťdesiat megametrov. A potom nás čaká posledný úsek. Už akoby sme tam boli, Ľošeňka …
- Vzdialenosť rátaš od stredu Jupitera?
- Áno, od stredu.
- Keď sa dostaneme do pásma zostupu, budeš každých pätnásť minút merať vzdialenosť od exosféry.
- Rozumiem, Ľošeňka, - odvetil Michail Antonovič.
Bykov ešte raz zívol a mrzuto si pretrel päsťami očí. Potom pri-stúpil k panelu so signalizáciou pre prípad havárie. Všetko bolo v poriadku. Stroj pracoval v normálnom rytme, plazma mala požado-vané parametre, magnetické lapače pracovali dokonale, bez chyby. Za tento úsek zodpovedal palubný inžinier Žilin.
Chlapík, tento Žílin, pomyslel si Bykov. Výborne to vyregulo-val.
Bykov sa zastavil a pokúsil sa nepatrne zmeniť kurz, aby vyskú-šal stabilitu nastavenia magnetických lapačov. Ručička prístroja na ukazovanie nastavenej hodnoty sa ani nepohla. Chlapík, pomyslel si znovu Bykov. Potom obišiel vypuklú stenu ochranného obalu fotó-nového reaktora. Pri kontrolných prístrojoch odrážateľa stál s ceruz-kou v zuboch Žilin. Rukami sa opieral o pult a takmer nebadateľné sa pohyboval z boka na bok, akoby tancoval. Vari najvýraznejší bol

tento pohyb na lopatkách, ktoré sa rytmicky posúvali na jeho zohnu-tom chrbte.
- Pozdravujem ťa, Vaňa, - prihovoril sa mu Bykov.
- Dobrý deň, Alexej Petrovič, - opätoval pozdrav Žilin, rýchlo sa obrátiac, pričom mu ceruzka vypadla z úst a musel ju lapať vo vzduchu.
- Tak ako?
- Všetko v poriadku, - hlásil Žilin. No aj Bykov sa už sklonil nad prístrojovou doskou a vzal do rúk kontrolnú pásku so zápisom.
Odrážateľ, najdôležitejší, ale aj najkrehkejší element prívodu fo-tónov, je obrovské parabolické zrkadlo, na ktorom je nanesených päť jemných, veľmi odolných vrstiev mezohmoty. V zahraničnej literatú-re sa odrážateľ často nazýva "sail" - plachta. V ohnisku paraboloidu každú sekundu vybuchujú a menia sa na lúče milióny dávok vodíko-trítiovej plazmy. Prúd bledého lilavého plameňa naráža na plochu odrážateľa a vytvára ťažnú silu. Pritom vo vrstvách mezohmoty vznikajú postupne obrovské rozdiely v teplotách a mezohmota, vrst-va za vrstvou, vyhára. Okrem toho je odrážateľ vystavený nepretrži-tej meteorickej korózii. A ak sa odrážateľ poškodí v miestach, kde je naň napojená silná rúra fotónového reaktora pri jeho plnom chode, vesmírna loď sa v okamihu premení na tichú hviezdu. Preto sa tieto zariadenia vesmírnych lodí vymieňajú po každých sto astronautic-kých jednotkách letu. A preto aj kontrolný systém ustavične meria a signalizuje stav vrstvy mezohmoty i celého povrchu odrážateľa.
- Tak, - poznamenal Bykov, obracajúc v prstoch pásku. - Prvá vrstva nám už vyhorela.
Žilin mlčal.
- Michail! - zakričal Bykov na Krutikova. - Vieš, že nám už vyhorela prvá vrstva?
- Viem, Ľošeňka, - ozval sa navigátor. - A čo chceš? Oversun?
"Oversun" alebo "skok cez Slnko" sa robil len vo výnimočných prípadoch, ako napríklad teraz, keď stanici J hrozil hlad. Pri oversune bolo totiž Slnko v priamke letovej dráhy medzi planétou štartu a cie-ľovou planétou, čo je z hľadiska priamej kozmonavigácie veľmi ná-ročné. Fotónový reaktor je mimoriadne zaťažený, pracuje na maxi-málny výkon, vesmírna loď má rýchlosť šesť-sedemtisíc kilometrov za sekundu. Na prístrojoch sa prejavujú efekty neklasickej mechani-ky, zatiaľ, žiaľ, nedostatočne preskúmané. Posádka takmer neoddy-chuje. Spotreba paliva a opotrebovanie odrážateľa sú veľmi vysoké. A k cieľovej planéte sa spravidla prichádza od pólu, čo je pre pristá-vací manéver nevýhodné.
- Áno, - potvrdil Bykov. - Oversun.
Skontroloval stav paliva a znovu sa obrátil na navigátora.
- Miša, podaj mi kópiu pristávacieho manévru.
- Počkaj okamih, - odbil ho navigátor, ktorý mal práve plné ru-ky práce. Na riadiacom pulte mal celú hŕbu modrých hárkov a "kŕ-mil" nimi prídavné zariadenie samopočítača, ktoré ticho bzučalo, spracúvajúc jeden lístok za druhým.
Bykov si sadol do kresla, a kým zatvoril oči, zazrel, ako Michail Antonovič natiahol ruku a prstami prebehol po klaviatúre riadiaceho pultu. Jeho ruka sa v tej chvíli podobala na veľkého bieleho pavúka. Samopočítač dostal povel, rozozvučal sa a o chvíľu zastal, žmurkajúc červeným stopsvetlom.
- Čo potrebuješ, Ľošeňka? - opýtal sa navigátor, pozerajúc do svojich lístkov.
- Program pristávacieho manévru, - zopakoval svoju prosbu A-lexej Petrovič, pokúšajúc sa otvoriť oči.
Vtedy začala vychádzať zo samopočítača páska s výpočtami a Michail Antonovič ju chytil do oboch rúk.
- O chvíľu, - povedal Alexejovi Petrovičovi. - O chvíľu!
Bykovovi sladko zašumelo v ušiach, pod vlečkami mu vzplanuli žlté plamienky. Hlava mu klesla na prsia.
- Ľošeňka, - zavolal naňho navigátor. Potom sa naklonil cez riadiaci pult a poklepal ho po pleci.
- Ľošeňka, tu máš program.
Bykov sa strhol, mykol hlavou a rozhliadol sa. Potom si vzal program pristávacieho manévru.
- Uhm, hm… - odkašlal si a na čele sa mu zjavili vrásky. - Tak. Znovu je tu algorytmus. Teta-algorytmus…
A rozospatý sa pohrúžil do štúdia programu.
- Keby si si vzal sporamín, Ľošeňka… - prihovoril sa mu dob-rodušne navigátor.
- Počkaj, - prerušil ho Bykov. - Čo to tu máš? Vari si rozum stratil, navigátor?
Michail Antonovič vstal zo stoličky, obišiel stôl a hľadiac By-kovovi ponad plece, sledoval s ním program.
- Kde, kde? - pýtal sa.
- Kam to letíš? - pokračoval Bykov nahnevane.
- Myslíš si, že na Siedmy polygón?
- Áno, a čo má byť?
- Domnievaš sa azda, že na Amaltei postavili kvôli tebe trítiový generátor?
- Ak ti ide o palivo, - pochopil narážku navigátor, - máme ho na tri takéto programy.
- Musíme pristáť na Amaltei, - vyratoval pomaly a rozvážne Bykov. - Potom je tu let s planétológmi do exosféry, návrat na Amalteu a napokon sa musíme vrátiť aj na Zem. Opäť použijeme over-sun!
- Počkaj, - prerušil ho Michail Antonovič. - Počkaj minútku. Mne vyčítaš nehospodárny program, akési sklady paliva?!
Vtom sa v otvore do chodby zjavila Daugeho hlava. Bykov sa pootočil. Dauge prebehol očami po kabíne a prosebné sa spýtal:
- Počúvajte, mládenci, nie je tu Rukavička?
- Von! - zreval naňho Bykov.
Dauge stiahol hlavu, otvor sa ticho zatvoril.
- Darmožráči, - zakričal za ním Bykov. - Vieš čo, navigátor, ak nebudem mať dosť paliva na spiatočný oversun, bude s tebou zle!

- Nekrič už toľko, prosím ťa, - ozval sa utrápene Michail Anto-novič.
Bykov sa zarazil a o chvíľu dodal, červenajúc sa:
- Čert aby to vzal!
V kabíne sa rozhostilo ticho. Michail Antonovič sa vrátil na svo-je miesto. Hnevlivo pozerali jeden na druhého, až kým navigátor neprerušil mlčanie.
- Let do exosféry som prepočítal. Aj spätný oversun mám už takmer vypočítaný, - povedal a rukou pritom ukázal na hŕbu papie-rov. - A ak máš vážne obavy, môžeme tankovať na Antimarse.
Antimarsom nazývali kozmonauti umelú planétu, ktorá obiehala na dráhe podobnej dráhe Marsu. V podstate to bol sklad paliva, plno-automatizovaná tankovacia stanica.
- A vôbec, nemáš dôvod na mňa takto kričať, - dodal napokon. Slovo "kričať" vyslovil takmer šeptom. Už ho prešiel hnev. Aj By-kov sa upokojil.
- No dobre, dobre… Prepáč mi, Michail.
Michail Antonovič sa okamžite usmial.
- Nemal som pravdu, - dodal ešte Bykov.
- Ale čo, Ľošeňka, - zahováral náhlivo navigátor. - To je ma-ličkosť. Taká taľafatka… Aha, tu, pozri, aký zaujímavý prúd máme. Z vertikály, - začal ukazovať rukou, - po plošinu Amaltey i nad sa-motnou exosférou po vonkajšej elipse až k bodu stretnutia. V mo-mente stretnutia je rýchlosť iba štyri metre za sekundu. Maximálne preťaženie len dvadsať dva percent a dĺžka trvania bezváhového stavu nepresahuje tridsať-štyridsať minút. V prepočtoch sú iba celkom ne-patrné opravy.
- Odchýlky sú malé vďaka teta-algorytmu, - pochválil Bykov, akoby chcel odčiniť, čo sa pred chvíľou odohralo, pretože teta-algorytmus vypracoval a prvý vyskúšal Michail Antonovič.
Michail Antonovič vydal neopísateľný zvuk; cítil sa polichote-ný. Bykov prezrel program až do konca, niekoľko ráz pritom pokýval súhlasne hlavou. Potom ho odložil a opäť si pretrel oči ohromnými pehavými päsťami.
- Pravdu povediac, - poznamenal, - vôbec som sa nevyspal.
- Vezmi si sporamín, Ľošeňka, - presviedčal ho Michail Anto-novič. - Ja beriem každé dve hodiny jednu tabletku a vôbec sa mi nechce spať. Aj Vaňa to tak robí. Načo sa trápiť?
- Nemám rád chemikálie, - odvetil mu Bykov. Potom vstal a prešiel sa po kabíne. - Počuj, Míša! Čo sa to tu u nás deje?
- Ako to myslíš, Ľošeňka? - opýtal sa navigátor.
- Nuž, planétológovia, - vysvetľoval mu Bykov.
Žilin, ktorý bol po celý čas za ochranným plášťom fotónového reaktora, sa teraz zamiešal do rozhovoru:
- Rukavička sa im kdesi podela.
- Hm? - poznamenal Bykov. - To sú mi veci! - A znovu sa za-čal prechádzať po kajute. - Deti, veľké deti!
- Veď sa už na nich toľko nehnevaj, Ľošeňka! - prihováral sa navigátor.
- Viete, súdruhovia, - povedal Bykov, sadajúc si do kresla, - najväčšie problémy počas letu sú s pasažiermi. A najhoršími pasa-žiermi sú dobrí priatelia. Miša, prosím ťa, daj mi sporamín!
Michail Antonovič náhlivo vytiahol z vrecka škatuľku. Bykov sledoval ospanlivými očami jeho pohyby. Potom ho požiadal:
- Daj mi radšej dva!
PLANÉTOLÓGOVIA HĽADAJÚ RUKAVIČKU
- Vyhodil ma, - povedal Dauge, keď sa vrátil k Jurkovskému.
Jurkovskij stál na stoličke uprostred kabíny a dlaňami habkal po mäkkej povale. Na dlážke boli rozsypané rozmrvené sušienky.
- To značí, že Rukavička je tam, - reagoval na jeho slová Jur-kovskij.
Zoskočil zo stoličky, oprášil si nohavice a žalostne zvolal:
- Rukavička, život môj, kdeže si?!
- Vyskúšal si už povedzme nečakane sa posadiť do kresla? - spýtal sa ho Dauge.
Podišiel k divánu a zrazu sa naň zvalil ako kus dreva s rukami na švoch nohavíc.
- Rozdláviš ju! - skríkol Jurkovskij.
- Nie je tu, - oznamoval Dauge a usadil sa pohodlnejšie. - Tak-to treba skontrolovať všetky kreslá a divány. Rukavička sa rada usa-laší na mäkkom.
Jurkovskij posunul stoličku bližšie k stene a poznamenal:
- Nie! Počas letu sa radšej zdržuje na stene alebo na povale. Treba všade pozrieť, všetko dôkladne prehľadať.
- Pánabeka, - vzdychol si Dauge. - Čo len nezíde na um plané-tológovi, ktorý načisto osprostel od nečinnosti!
Potom pozrel bokom na Jurkovského a zlovestne zašeptal: - Som presvedčený, že ju má na svedomí Alexej. Jakživ ju nemal rád.
Jurkovskij sa pozorne zahľadel na Daugeho.
- Áno, - pokračoval Dauge. - Nenávidel ju. A ty to vieš. Ale prečo? Veď bola taká tichá… taká milá…
- Hlupák si, Grigorij, - povedal Jurkovskij. - Robíš tu zo seba šaša, vtipkuješ. Mne však bude skutočne veľmi smutno, ak sa nám stratí.
Potom si sadol na stoličku, oprel sa lakťami o kolená a päsťami si podoprel bradu. Na vysokom čele sa mu zjavili vrásky a čierne zvraštené obočie dodávalo jeho tvári tragický výraz.
- No, no, - chlácholil ho Dauge. - Kde by sa stratila z hermetic-ky uzavretej kozmickej lode? Určite ju nájdeme.
- Nájde sa, nájde… - nedal sa upokojiť Jurkovskij. - Už by bolo na čase. Treba, aby niečo zožrala. Sama si nikdy nepríde pýtať. Skôr zdochne od hladu.

- Vari už zdochýna?! - zapochyboval Dauge.
- Veď dvanásť dní nič nežrala. Od samého štartu. To na ňu zhubne pôsobí.
- Až bude hladná, príde! - povedal presvedčivo Dauge. - Tak by sa zachovala každá živá bytosť.
Jurkovskij pokrútil hlavou:
- Nie, Griša. Ona veru nepríde!
Znovu vyliezol na stoličku a pustil sa centimeter po centimetri ohmatávať povalu. Ktosi zaklopal na dvere. Vzápätí sa ticho pootvo-rili a na prahu sa zjavil malý, čiernovlasý Charlie Mollar, rádiooptik.
- Vstúpte? - opýtal sa.
- Pravdaže, - povedal Dauge. Mollar spľasol rukami:
- Mais non! - vykríkol a radostne sa usmieval. Mimochodom, smial sa vždy. - Non "vstúpte". Chcel som sa spýtať, či možno vojsť?
- Samozrejme, Charlie, - ozval sa Jurkovskij zo stoličky. - Len vojdite!
Mollar vošiel, zasunul dvere a zvedavo zaklonil hlavu.
- Voldemar, - povedal, nádherne pritom ráčkujúc. - Vy učíte chodiť po plafón?
- Oui, madame, - povedal Dauge s príšerným prízvukom. - To-tiž monsieur, samozrejme. Vlastne, aby som pravdu povedal, il cher-che la Rukavička,
- Nie, nie! - zvolal Mollar, šermujúc pritom rukami. - Nie tak! Po rusky. Rozprávam už len po rusky!
Jurkovskij zoskočil zo stoličky a spýtal sa ho: - Charlie, vy ste nevideli moju Rukavičku?
Mollar mu pohrozil prstom.
- Vy všetci robíte žarty, - poznamenal, dávajúc si záležať na prízvuku. - Vy ma dvanásť dní žartujete. - Posadil sa na diván vedľa Daugeho. - Čo to byť Rukavička? Som už to veľa ráz počul. Dnes vy hľadať ju, no ja nevidel ešte nikdy. Há? - pozrel na Daugeho. - To byť vták? Mačka? Alebo… eh?
- Hroch? - dozvedal sa Dauge.
- Čo to je hroch? - zaujímal sa Mollar.
- No-o, taká lastovienka, - odpovedal Dauge.
- Lastovička, chápeš?
- Ó l'hirondelle! - vykríkol Mollar. - Hroch!
- Yes, - prisvedčil Dauge. - Natürlich.
- Non, non! Len rusky, - zdôrazňoval Mollar a obrátil sa k Jur-kovskému. - Gregoar hovorí pravda?
- Ale vtipkuje. Tára dve na tri, - odvetil zlostne Jurkovskij.
Mollar naňho skúmavo pozrel.
- Ste nejaký nesvoj, Voloďa. Môžem vám dajako pomôcť?
- Ale vôbec nie som. Isto, Charlie. Môžeš hľadať. Ohmatávať všetko rukami ako ja…
- Prečo ohmatať? - čudoval sa Mollar. - Povedzte, ako vyzerá, akú má farbu. Pomôžem vám!
- Cha! - zvolal Jurkovskij. - Aj ja by som rád vedel, akú má te-raz farbu.
Mollar sa oprel o diván a dlaňou si prikryl oči.
- Ja ne comprends pas, - povedal ľútostivo. - Nechápem. Nemá farbu? Alebo nerozumiem po rusky?
- Nie, nie! Všetko je v poriadku, Charlie, - ubezpečoval ho Jur-kovskij. - Samozrejme, že má farbu. No mení ju. Chápete? Keď je na strope, má jeho farbu, keď na diváne, tak je zase takej farby ako di-ván…
- A keď na Gregoar, tak ona byť Gregoar, - povedal Mollar. - Vy všetci moc a moc žartujete.
- Nie, Jurkovskij hovorí pravdu, - prerušil ho Dauge. Rukavička ustavične mení sfarbenie. Mimikry. Chápete? Ochranné sfarbenie. Pozoruhodne sa maskuje, je schopná meniť farbu podľa prostredia.
- Chameleón-lastovička? - zvolal prekvapene Mollar.
Znovu ktosi zaklopal na dvere.
- Smiem ďalej! - zakričal radostne Mollar.
- Vojdite, - pretlmočil jeho slová Jurkovskij. Do kabíny vstúpil Žilín. Ramenatý, červený a trochu hanblivý.
- Prepáčte, Vladimír Sergejevič, - povedal, nakloniac sa mierne dopredu. - Mňa …
- Ó! - zvolal Mollar celý rozžiarený. Mal veľmi rád palubného inžiniera. - Le petit ingénieur! Ako sa máte, dobro?
- Dobre, - odvetil Žilin.
- A čo dievčiny?
- Bon, - povedal Žilin. Už si na túto otázku zvykol.
- Nádherná výslovnosť, - konštatoval Dauge závistlivo. - Mi-mochodom, Charlie, prečo sa vždy spytujete Vaňu na dievčatá?
- Zbožňujem dievčiny, - odvetil celkom vážne Mollar. - A pre-to sa vždy pýtam, ako sa majú?
- Bon. Je comprendre, - trápil francúzštinu Dauge.
Žilin sa obrátil k Jurkovskému.
- Vladimír Sergejevič, posiela ma kapitán. Asi o štyridsať minút preletíme cez perigeum a budeme v exosfére.
Jurkovskij vyskočil.
- No konečne!
- Ak budete robiť pozorovania, som vám k službám.
- Ďakujem, Vaňa, - povedal Jurkovskij. Obrátil sa k Daugemu a zvolal:
- No, Johanič, vpred!
- Drž sa, hnedý Džup! - odvetil mu Dauge.
- Les hirondelles, les hirondelles, - pospevoval si Mollar. - A ja idem pripraviť obed. Dnes mám službu. Bude polievka.

Vaňa, máte rád polievku?
Žilin mu už nestačil odpovedať, pretože planétolet silno hodilo stranou a on vyletel z dverí, nestihol sa ich zachytiť. Jurkovskij sa potkol o Mollarove natiahnuté nohy a padol rovno na Daugeho, ktorý zastonal.
- Oho, - spamätal sa ako prvý Jurkovskij. - Meteorit.
- Vstávaj, lebo ma zadusíš, - dožadoval sa Dauge.
OBJAVENIE RUKAVIČKY
Úzky priestor observatória bol celkom zaprataný prístrojmi pla-netológov. Dauge sedel skrčený pred veľkým pochrómovaným prí-strojom, ponášajúcim sa na televíznu kameru. Bol to exosférny spek-trograf. Planetológovia doň vkladali veľké nádeje. Bol úplne nový, priamo zo závodu, a pracoval synchrónne s vrhačom bômb. Matne-čierna nábojová komora vrhača bômb zaberala polovicu priestoru. Vedľa nej ležali na ľahkých poličkách tmavé, lesklé ploché kazety s bombami. V každej bolo dvadsať kusov o váhe asi štyridsať kilo-gramov. Pôvodne mali mať kazety automatické podávanie, no Tach-masib nebol vybavený na vedecký výskum a na automatické podáva-nie nebolo miesta. Vrhač bômb obsluhoval Žilin. Jurkovskij zavelil:
- Nabíjaj!
Žilin odsunul záver komory, vzal prvú kazetu z kraja a so znač-nou námahou ju vsunul do nábojovej komory. Kazeta bezhlučne za-padla. Žilin ju pohotovo zaistil záverom a zvolal:
- Hotovo!
- Aj ja som pripravený, - hlásil Dauge.
- Michail, - povedal Jurkovskij do mikrofónu.
- Kedy to bude?
- Asi o polhodinku, - odvetil mu navigátor silným basovým hla-som.
Planétolet znovu hodilo stranou. Dlážka akoby utekala pod no-hami.
- Opäť meteorit, - konštatoval Jurkovskij.
- To je už tretí.
- Sú tu akosi nahusto, - poznamenal Dauge.
Jurkovskij sa znovu spýtal cez mikrofón:
- Michail, je mnoho mikrometeoritov?
- Mnoho, Voloďka, mnoho, - odpovedal okamžite Michail An-tonovič. V jeho hlase zaznievali obavy. - Už ich je o tridsať percent viac, ako je priemer. A ich množstvo sa stále zvyšuje.
- Miša, holúbok, - poprosil Jurkovskij, - zameriavaj ich častej-šie, hej?
- Zameriavam ich každých dvadsať sekúnd, - odvetil mu navi-gátor. Ešte čosi vysvetľoval, nehovoril to však priamo do mikrofónu. No všetci dobre počuli hlas Bykova: "Súhlasím."
- Voloďka, - ozval sa opäť navigátor. - Odteraz budem zame-riavať desať ráz za minútu.
- Ďakujem ti, - povedal Jurkovskij.
Vesmírnou loďou opäť trhlo.
- Počúvaj, Vladimír, - upozornil ho ticho Dauge. - To už nie sú žarty.
Aj Žilin si pomyslel, že to nie je celkom všedná vec. Nikde, v nijakých učebniciach ani kozmických príručkách sa nedočítal o zvý-šenom výskyte meteoritov v bezprostrednej blízkosti Jupitera. Ostat-ne, tak blízko k Jupiteru sa málokto dostal.
Sadol si na lafetu vrhača bômb a pozrel na hodinky. Do prekro-čenia perigea chýbalo ešte dvadsať minút. O dvadsať minút urobí Dauge prvú sériu. Hovorí, že je to nezvyčajný, uchvacujúci pohľad, keď za sebou vybuchuje séria bômb. Pred dvoma rokmi sondovali takýmito sériovými výbuchmi atmosféru Uránu. Žilin sa obzrel na Daugeho, ktorý čupel pred spektrografom s rukami na manipulač-ných rukovätiach. Pripadal mu chudý, čierny, mal ostrý nos a na ľa-vom líci škrabanec. Občas povytiahol dlhý krk a nazrel raz jedným a potom druhým okom do okulára prístroja. Zakaždým mu prebehol po tvári oranžový tieň. Potom sa Žilin pozrel na Jurkovského. Stál, tvár mal opretú o vidlicu periskopu a netrpezlivo prestupoval z nohy na nohu. Na krku sa mu hompáľalo na tmavej stužke vrúbkované vajíč-ko mikrofónu.
Slávni výskumníci planét Dauge i Jurkovskij…
Pred mesiacom si Čen-Kun, zástupca náčelníka Vysokej koz-monautickej školy, pozval absolventa tejto školy Ivana Žilina. Medzi kozmonautmi prezývali Čen-Kuna Železný Čen. Mal už vyše päťde-siatky, no v belasej vetrovke vyzeral oveľa mladšie. A nebyť toho, že na čele a podbradku mal sivoružové fľaky, stopy po dávnom zásahu smrtiacich lúčov, bol by neobyčajným krásavcom. Čen-Kun oznámil Žilinovi, že tretí oddiel GKMPS veľmi súrne potrebuje dobrého pa-lubného inžiniera a školská rada sa rozhodla odporúčať jeho. Absol-vent Žilin pri týchto slovách div neonemel od vzrušenia. Veď celých päť rokov sa obával, že po absolvovaní školy pôjde ako stážista na niektorú z trás Zem-Mesiac. Čen-Kun ešte poznamenal, že letieť s tretím oddielom, ktorý ide oversunom k Jupiteru a vezie potraviny pre posádku stanice J, je pre Žilina veľká česť. Napokon dodal, že na Amaltei hrozí nebezpečenstvo hladu.
- Veliteľom posádky je slávny medziplanetárny letec, mimo-chodom, tiež absolvent našej školy, Alexej Petrovič Bykov. Vaším starším navigátorom bude nanajvýš skúsený Michail Antonovič Kru-tikov. Pod ich vedením dostanete prvotriednu praktickú školu. Osob-ne som tomu veľmi rád.
O tom, že poletí aj Grigorij Johanovič Dauge a Vladimír Serge-jevič Jurkovskij, sa Žilin dozvedel až neskoršie na raketodróme Mir-za Charlieho. Aké mená! Jurkovskij i Dauge, Bykov a Krutikov. Bohdan Spicyn, Anatolij Jermakov. Muži, ktorí sa už v jeho detstve stali takmer legendárnymi, ktorí pre ľudstvo objavili a pokorili búr-kovú planétu, ktorí sa na predpotopnom Chiuse, fotónovej "koryt-načke" s jednou jedinou vrstvou mezohmoty na odrážateli, prebojo-vali cez rozbesnenú atmosféru Venuše. Muži, ktorí našli v jej čier-nych prvotných piesočných púšťach Uránovú Golgotu - stopy po zrážke s tajomným meteoritom z antihmoty.

Pravda, Žilin poznal aj iných významných ľudí. Napríklad me-dziplanetárneho výskumníka Vasilija Lachova. V treťom a štvrtom ročníku im Lachov prednášal v škole teóriu fotónových reaktorov. Pre absolventov školy organizoval trojmesačné postgraduálne kurzy na SPU-20. Medziplanetárni letci volali SPU-20 Hviezdičkou. Bolo to veľmi zaujímavé pracovisko. Odtiaľ napríklad štartovali do zóny absolútne slobodných letov automatické prieskumné sondy. Skúšali tu prvé zariadenie pre fotónové pohony. Tu postavili aj prvú medzi-planetárnu kozmickú loď Chius-Blesk. Raz priviedol Lachov kurzis-tov do hangáru a ukázal im fotónovú vesmírnu loď, vlastne už len cisternu, ktorá sa nedávno vrátila z letu. Pol roka lietala v medzi-hviezdnom priestore v zóne absolútne voľného priestoru. Cisterna, na pozemské pomery ohromne veľká a neforemná, sa dostala od Slnka na vzdialenosť svetelného mesiaca. Všetkých prekvapila jej farba. Povrch vesmírnej lode dostal tyrkysovozelený povlak a lúpal sa, len čo sa ho niekto dotkol. No zariadenie lode - stroje i automatika - boli v poriadku, inak by sa kozmická loď nebola vrátila, ako sa stalo v troch prípadoch z devätnástich letov do zóny ASL. Kurzistov zau-jímalo, čo vyvolalo oné zmeny na plášti kozmickej lode. Žiaľ, ani Lachov, ani nikto iný to zatiaľ nevedel.
- Veľmi, veľmi ďaleko od Slnka je čosi, čo ešte nepoznáme, - odpovedal im Lachov. Žilin si vtedy pomyslel, že o niekoľko rokov poletí Chius-Blesk tam, kde je to neznáme čosi.
Smiešne, povedal si Žilin. Mám už na čo spomínať. Napríklad vo štvrtom ročníku som robil zápočtový let na geodetickej rakete a pohonná jednotka prestala pracovať. Musel som núdzovo pristáť na sovchozných poliach pri Novojenisejsku. Chvíľu to trvalo, kým som sa vymotal spomedzi vysokofrekvenčných automatických pluhov a až podvečer som stretol človeka. Bol to telemechanik-operátor. Celú noc sme potom preležali v jeho maringotke, sledujúc červené svetlá pluhov, pohybujúcich sa po tmavom poli. Jeden z nich prešiel v tes-nej blízkosti a s jeho monotónnym vrčaním prenikol do maringotky aj zápach spalín. Operátor bol veľmi pohostinný. Ustavične vynuko-val jedlom i pitím. Zdá sa, že som toho veselého strýčka nepresved-čil, že kozmonauti nepijú ani kvapku alkoholu. Ráno prišli s trans-portérom po raketu. Železný Čen mi veľmi vyčítal, že som sa neka-tapultoval.
Alebo taká diplomová práca Či-fej Luna, akou bol let na trase SPU-16 - Zem. Vtedy člen skúšobnej komisie, pokúšajúc sa dostať nás z letovej dráhy, kričal: "Sprava asteroid tretej veľkosti! Rýchlosť približovania sa dvadsaťdva!" Boli sme šiesti diplomanti a jeho sprá-vanie nám pripadalo neznesiteľné, iba Ján, vedúci skupiny, nás tíšil a presviedčal, že ľuďom treba odpúšťať ich slabôstky. Predpokladali sme, že prelet nebude nič mimoriadne, a tak sa nikto nenaľakal, keď zrazu začalo po ostrej zákrute vibrovať celou kozmickou loďou a na nás doľahlo štvornásobné preťaženie. Rýchlo sme sa nahrnuli do veliteľskej kabíny, kde člen skúšobnej komisie predstieral, že od ta-kého vysokého preťaženia stratil vedomie, a okamžite sme sa ujali riadenia. Keď bolo už všetko v poriadku, otvoril náš skúšajúci oči a povedal: "Ste chlapíci!"
Po týchto slovách sme boli ochotní prepáčiť mu všetko, lebo do-siaľ nás nikto tak nenazval okrem našich materí a dievčat. No aj keď hovorili "môj milý medziplanetárnik", z ich hlasu a výrazu tváre bolo cítiť, ako tŕpnu o tvoj osud. Tachmasibom zrazu tak silno trhlo, že sa Žilin zvalil na chrbát a zátylkom sa udrel o stojan.
- Pľuhavstvo akési, - zvolal Jurkovskij. - Ale teraz už žarty na-bok. Lebo ak nás bude i ďalej takto mykať, nebudeme môcť praco-vať.
- Veru tak, - prisvedčil mu Dauge, zakrývajúc si dlaňou pravé oko. - Takto sa skutočne nedá pracovať.
Všetko nasvedčovalo, že na trase letu je čoraz viac meteoritov a povelové zariadenie protimeteorickej ochrany spolu s automatickým pilotom čoraz častejšie stŕhali kozmickú loď z jednej strany na dru-hú.
- A čo keď je to celý roj? - poznamenal Jurkovskij, chytajúc sa pevnejšie vidlice periskopu.
- Chúďa Rukavička, ako prežíva to trmácanie?
- No, mohla sedieť doma, - povedal nazlostene Dauge. Pravé oko mu rýchlo opuchlo, ohmatával si ho prstami a pritom čosi nezro-zumiteľne hundral po lotyšský. Už nekvočal, ale spoly ležal na dláž-ke, naťahujúc si pohodlne nohy.
Žilin sa rukami pridŕžal nábojovej komory i poličky s kazetami. Dlážka mu zrazu unikla spod nôh, potom akoby poskočila a podrazi-la mu nohy. Dauge skríkol od prekvapenia. Žilinovi sa podlomili nohy. Vtom sa ozval z ampliónu Bykovov zachrípnutý hlas:
- Palubný inžinier Žilin do veliteľskej kabíny! Všetci ostatní okamžite do vzduchotesných kabín!
Žilin sa vrávorajúc rozbehol ku dverám. Dauge za jeho chrbtom poznamenal:
- Akože do vzduchotesných kabín?
- Ba kieho! - zahundral Jurkovskij.
Čosi sa s kovovým treskom gúľalo po dlážke. Žilin vyskočil na chodbu. To bol začiatok príhody.
Vesmírnu loď ustavične metalo z boka na bok ako triesku na vl-nách mora. Žilin, bežiac po chodbe, si v duchu hovoril: To bolo mi-mo nás. Aj toto, aj toto a ešte aj to. Všetko mimo… Za chrbtom sa mu zrazu rozľahlo syčanie. Oprel sa o stenu a obrátil sa. V prázdnej chodbe, asi desať krokov od neho, sa zjavilo biele mračno pary, ako keď praskne oceľová bomba s tekutým héliom. Sykot rýchlo za-nikol. Chodbou zavial ľadový chlad.
- Zasiahol nás, had jeden! - zvolal Žilin a odlepil sa od steny. Biely mrak mu išiel v pätách, pomaly sa rozplývajúc.
Vo veliteľskej kabíne bolo veľmi chladno. Žilin zbadal na ste-nách i dlážke námrazu a v nej odblesk všetkých siedmich farieb dú-hy.
Michail Antonovič s purpurovočerveným zátylkom sedel pri samopočítači a priam z neho ťahal zápis s informáciami. Bykova nebolo vidieť. Bol za izoláciou reaktora.
- Znovu zásah?! - zakričal tenkým hlasom navigátor.
- Kedy sa už konečne dostaví palubný inžinier? - ozvalo sa na-miesto odpovede spoza reaktora.
- Tu som, - hlásil sa Žilin.
Utekajúc cez veliteľskú kabínu, pošmykol sa na inovati. Bykov mu vyšiel v ústrety. Ryšavé vlasy mal zježené.
- Prekontroluj chod odrážateľa! - prikázal Žilinovi.

- Rozkaz! - odvetil palubný inžinier.
- Navigátor, aké máme výhľady? Prešmykneme sa?
- Nie, Ľošeňka. Hustota je všade rovnaká. Veď vidíš, ako nás to…
- Vypni odrážateľ. Prejdeme na havarijné riadenie.
Michail Antonovič sa rýchlo obrátil na otáčavom kresle k ria-diacemu pultu. Položil ruku na klaviatúru a začal:
- Možno, že by…
No vetu nedokončil. No tvári sa mu zračil úžas. Pult s riadiacou klaviatúrou bol miestami prehnutý, o chvíľu sa však vyrovnal a po-tom nehlučne skĺzol na dlážku. Žilin začul, ako Michail Antonovič zakvílil od prekvapenia, a tak mu pribehol na pomoc. Na stene veli-teľskej kabíny, v jej mäkkej izolácii sa usadila poldruhametrová jaš-terica z Marsu Rukavička, ktorú tak dlho hľadal Jurkovskij. Presná kresba klávesníc riadenia na jej bokoch už začala blednúť, no na strašnej trojuholníkovej hlave ešte stále blikalo vyobrazenie červenej stoplampy. Michail Antonovič, pozerajúc na meniacu sa Rukavičku, iba ťažko lapal po vzduchu a chytal sa za srdce.
- Heš! - zakričal Žilin.
Rukavička sa pohla a kamsi zaliezla.
- Ja ju zabijem! - vykríkol Bykov. - Žilin, doparoma, choďte na svoje miesto!
Žilin sa obrátil a v tom momente sa to stalo. Tachmasib dostal poriadny zásah.
AMALTEA, STANICA J
Po večeri vošiel kuchár Valnoha do spoločenskej miestnosti a povedal:
- Potrebujem vodu. Kto by išiel dobrovoľne?
- Ja, - ozval sa Kozlov.
Potapov zdvihol hlavu od šachovnice a tiež sa prihlásil.
- Samozrejme, že aj ja, - ozval sa Kosťa Stecenko.
- Aj ja môžem? - spýtala sa Zojka Ivanova tenučkým hláskom.
- Prirodzene, - odvetil jej Valnoha, pozerajúc do povaly. - Prí-ďte všetci.
- Veľa vody je treba? - opýtal sa Kozlov.
- Ani nie, tak desať ton, - povedal Valnoha a vyšiel von.
- Aj ja idem s vami, - ozval sa Gregor.
- Ty len radšej zostaň tu a rozmýšľaj, - radil mu Potapov. - Si teraz na ťahu. A ty vždy rozmýšľaš nad jedným ťahom aj pol hodiny.
- To nič, - nedal sa Gregor. - Ešte stačím aj porozmýšľať.
- Gaľa, poď s nami, - volal Stecenko vedúcu astrometrického observatória.
Gaľa ležala v kresle a počúvala magnetofón. Ozvala sa dosť ne-ochotne:
- Pre mňa za mňa!
Potom vstala a lenivo sa pretiahla. Bola to dvadsaťosemročná vysoká, driečna dievčina. Najkrajšia na celej stanici. Polovica chlap-cov z posádky bola do nej zaľúbená.
- Poďme, - povedal Kozlov, zapínajúc si pracky magnetických pantoflí. Potom vykročil ku dverám.
Zišli najskôr do skladu po kožušinové bundy, elektrické píly a samozdvižný elektrovozík.
Obyvatelia stanice brali vodu, vlastne ľad, z takzvanej Eisgrotte. Amaltea bola vlastne sploštenou ľadovou guľou o priemere stotridsať kilometrov. Iba na povrchu bol ľad premiešaný s meteorickým pra-chom, kameňmi a železnými úlomkami. O pôvode tejto neveľkej ľadovej planéty sa nevedelo zatiaľ nič určité. Jedni, nie veľmi zbehlí v kozmonautike, sa domnievali, že Jupiter v dávnych dobách strhol z nejakej planéty, ktorá sa, nevedno prečo a ako, dostala do jeho blíz-kosti, vodný obal. Druhí sa prikláňali k hypotéze o vzniku piateho Jupiterovho mesiačika, podľa ktorej ľad vznikol kondenzáciou vod-ných pár. Iní boli zas toho názoru, že Amaltea vôbec nepatrí do našej slnečnej sústavy, ale príťažlivosť Jupitera ju do nej vtiahla. No nech boli teórie o jej vzniku akékoľvek, neobmedzené množstvo vodných zdrojov priamo na planéte bolo pre obyvateľov stanice veľmi výhod-né.
Elektrovozík prešiel chodbou a zastavil sa pred širokou bránou Eisgrotte. Gregor z neho zoskočil a hľadal tlačidlo mechanizmu zámky.
- Nižšie, nižšie, - kričal naňho Potapov. - Slepáň akýsi.
Gregor napokon našiel tlačidlo, brána sa roztvorila a všetci vošli dnu. Eisgrotte bola skutočne ľadová jaskyňa, akýsi tunel vykopaný do útrob planéty. Jej vnútro osvetľovali tri podlhovasté plynové lam-py, no ich svetlo, odrážajúce sa od kryštáľovo čistého ľadu, napínalo jaskyňu takým jasom, že sa zdalo, akoby v nej svietilo nesčíselné množstvo lustrov zo všetkých stien, z povaly i zo zeme.
V jaskyni sa muselo chodiť veľmi opatrne, lebo nemala magne-tické pole. Bolo tam dosť chladno.
- Ľad, - konštatovala Gaľa, obzerajúc sa po jaskyni. - Celkom ako na Zemi.
Zojka, trochu schúlená od zimy, si tuhšie pritiahla kožušinovú bundu a pritakávala jej:
- Veru, ako na Antarktíde.
- Ja som bol na Antarktíde, - ozval sa Gregor.
- No veď, kde by si ty chýbal, - dobiedzal doňho Potapov. - Všade si bol.
- Chlapci, ideme! - prerušil ich spor Kozlov.
Vzali píly, pristúpili k stene a začali z nej vypiľovať kocky ľadu. Píly vnikali do ľadu ani do masla. Vo vzduchu sa zablysli ľadové piliny. Zojka i Gaľa pristúpili bližšie.
- Daj, aj ja to skúsim, - prosila Zojka Kozlova.
- Nie, - odvetil stroho Kozlov. - Pokazila by si si oči!
- Úplne ako sneh. Náš pozemský snežik, - nadchýnala sa Gaľa, chytajúc do rúk ľadové piliny.

- No, toho je aj inde dosť a dosť, - ozval sa Potapov. - Naprí-klad na Ganymede máš snehu, koľko len chceš.
- Tam som už bol, - ozval sa pohotovo Gregor.
- Chlapci, - skočil mu do reči Potapov, - ja sa z neho asi zbláz-nim.
Vypol pílu a odvalil zo steny ohromnú ľadovú kocku. - Hľa, aký kúsok!
- Rozrež ho na menšie, - radil mu Stecenko.
- Nie, nie! - skočil mu do reči Kozlov. - Valnoha má radšej, keď sú kocky ľadu čo najväčšie.
- Ľad, - poznamenala Gaľa, - je naozaj celkom podobný nášmu pozemskému. Odteraz pôjdem s vami na každú brigádu.
- Veľmi sa vám cnie za Zemou? - spýtala sa jej placho Zojka, Galina podriadená v astrometrickom laboratóriu. Bola od nej o desať rokov mladšia a nesmelá.
- Veľmi, - odvetila Gaľa. - Tak sa mi žiada posedieť si v tráve, prejsť sa večer po parku, zatancovať si… Nie tieto vzdušné skoky, ale obyčajný valčík. Napiť sa z normálnych pohárov, a nie z našich hlúpych hrušiek. A obliecť si už raz sukňu, a nie večne nohavice.
- Aj mne sa za ňou cnie, - hovorí Potapov.
- Sukňa, hm! To by som si dal povedať, - pridal sa Kozlov.
- Táraji, - prerušila ich Gaľa.
Potom zdvihla úlomok ľadu a hodila ho do Potapova. Ten pod-skočil tak vysoko, že chrbtom narazil o povalu jaskyne a padol na Stecenka.
- Mierni sa, - poznamenal Kosťa srdito. - Vletíš mi rovno pod pílu.
- Veru, veru, - prisviedčal mu Kozlov, ktorý tiež vypílil zo ste-ny obrovskú kocku ľadu. - Poďte, uložíme to…
Zatiaľ čo prví dvaja kontrolovali uloženie ľadu, Potapov zdvihol najskôr Gaľu, potom aj Zojku a posadil ich na ľadový náklad na elektrovozík. Zojka od prekvapenia vynikla a chytila sa Gale.
- Poďme! - zakričal Potapov. - Teraz každý dostane odmenu: tanier chlorelovej polievky.
- Veru by som sa neodhodil, - ozval sa Kozlov.
- Čo, ty!? Ani skôr si sa nedal núkať dva razy, a nie teraz, keď nás trápi hlad, - poznamenal Stecenko.
Elektrovozík vyšiel z tunela a Gregor zatvoril bránu.
- Vari je toto hlad? - ozvala sa Zojka z ľadového nákladu. - Nedávno som čítala knihu o vojne s fašistami. Vtedy bol skutočný hlad. Napríklad v obkľúčenom Leningrade počas blokády.
- Ja som bol v Leningrade, - nezabudol zahlásiť Gregor.
- My dostávame čokoládu, - pokračovala Zojka.
- Tam dávali stopäťdesiat gramov chleba na deň. A ešte akého chleba! Len z polovice bol z múky, druhú polovicu tvorili rozličné prímesy: piliny a podobne.
- Vari aj piliny? - zapochyboval Stecenko.
- Predstav si, že áno.
- Čokoláda je čokoláda, - zamiešal sa Kozlov, nesúci na pleci elektrickú pílu ako pušku. - Ale ak nepríde Tachmasib, bude nám všelijako.
- Príde, - povedala presvedčivo Gaľa a zoskočila z elektrovozí-ka. Stecenko ju rýchlo zachytil.
- Stále uvažujem, - pokračoval Kozlov, - že vedeniu stanice treba navrhnúť, aby znížilo denný prídel. Aspoň mužom.
- To je hlúposť, - skočila mu do reči Zojka. - Čítala som, že že-ny znášajú oveľa lepšie hlad ako muži.
Chvíľu kráčali ticho za pomaly napredujúcim elektrovozíkom, potom sa zrazu ozval Potapov:
- Ženy? Veď sú útlučké ako deti!
- Kdeže! - nedala sa Zojka. - Sú ako zo železa, ba priam z oce-le!
- Mládenci, pravda, nie, - zakončil spor Kozlov. - Ak zajtra ne-príde Bykov, treba zvolať schôdzu a spýtať sa, či ostatní súhlasia s návrhom znížiť dávky.
- Nuž čo, - pridal sa Stecenko. - Predpokladám, že nikto nebu-de proti.
- Ja budem hlasovať za tvoj návrh, - ponáhľal sa s ubezpečením Gregor.
- No to je dobre, - povedal Potapov. - Ja som sa už trápil, čo sa stane, ak ty budeš proti.
Gaľa ich rozhorčene prerušila:
- Nechápem, ako sa môžete toľko baviť o svojom žalúdku.
Potapova zaliala červeň až po uši a stíchol. Zvyšok cesty až do kuchyne prešli mlčky. Tam ich čakal Valnoha, sediac vedľa ionizač-nej jednotky na čistenie vody. Keď elektrovozík zastal, kuchár stroho prikázal:
- Zložte to!
V kuchyni panovalo nezvyčajné ticho, vanul z nej chlad a vôňou sa už vonkoncom neponášala na prípravňu jedla. Najťažšie znášal tento stav práve kuchár.
- Prosím, strýko Valnoha, - odvetil za všetkých Kozlov.
V tichosti zložili ľadové kocky do nádrží. Valnoha brigádnikom poďakoval.
Potom odišli do skladu, kde odovzdali kožušinové bundy a ná-radie. Keď sa vrátili do spoločenskej miestnosti, Gaľa si vzala knižku a usadila sa do kresla k magnetofónu. Stecenko nerozhodne prešľa-poval vedľa nej, pozerajúc sa na Rozloha a Zojku, ktorí si sadli za stôl k úlohám. (Zojka diaľkovo študovala na energetickom inštitúte a Kozlov jej pritom pomáhal.) Napokon si zhlboka vzdychol a pobral sa do svojej izby. Potapov povedal Gregorovi:
- Choď, si na ťahu …

ĽUDIA V HLBINÁCH VESMÍRU

Do odrážateľa zrejme narazil veľký meteorit, symetria rozdele-nia ťahu na povrchu paraboloidu sa na okamih narušila a Tachmasib dostal rotáciu. Vo veliteľskej kabíne zostal pri vedomí iba kapitán Bykov. Pravda, aj jeho čosi udrelo do hlavy, potom do boku a chví-ľami vôbec nemohol dýchať. Napriek tomu sa však všemožne usilo-val udržať v kresle,

do ktorého ho hodil prvý náraz. S veľkou náma-hou sa mu podarilo dostať sa k riadiacemu panelu. Všetko vôkol ne-ho sa neobyčajne rýchlo krútilo. S hlavou pritiahnutou k panelu na-pokon našiel správny kláves a stlačil ho.
Kybernetický navigátor uviedol do činnosti havarijné kyslíkové rakety a Bykov pocítil úder, ako keď zabrzdí rýchlik v plnej rýchlo-sti, ba ešte silnejší. Bykov to očakával a zo všetkých síl sa zapieral rukami i nohami do kresla, aby ho nevyhodilo. V očiach sa mu za-tmelo a z cvakajúcich zubov mu odletel kúsok skloviny. Tachmasib prestal rotovať.
Potom sa Bykov pokúšal vyviesť loď z mračna me-teoritov. Na obrazovke signálneho systému sa ešte stále zjavovali modrasté záblesky. Bolo ich dosť, vlastne až veľmi veľa, no riskovať sa už nedalo. Ochrana proti meteoritom bola vypnutá a neovplyvňo-vala automatického navigátora. Napriek značnému šumu Bykov nie-koľko ráz počul prenikavé zasyčanie a zakaždým ho ovial ľadový chlad. Vtedy vtiahol hlavu medzi plecia a zohol sa až k pultu. Raz čosi prasklo a rozletelo sa mu priamo za chrbtom. Potom signálov na obrazovke ubúdalo, až napokon nezaregistrovala nijaké meteority. Dostali sa z mračna meteoritov.
Bykov pozrel na graf letu. Tachmasib klesal. Leteli exosférou Jupitera a ich rýchlosť bola oveľa menšia ako kruhová. Kozmická loď klesala v úžiacej sa špirále. Pri zrážke s meteorickým mrakom stratili rýchlosť. Stáva sa to v pásme asteroidov na trase Jupiter-Zem či Jupiter-Mars. No tam to nie je také nebezpečné. Tu však strata rýchlosti znamenala istú záhubu. Kozmická loď zhorí, len čo sa do-stane do hustejších vrstiev atmosféry, ako sa to stalo pred desiatimi rokmi s Paulom Danje. A ak by náhodou nezhorela, vletí do neko-nečného vesmíru, odkiaľ niet návratu, čo začiatkom tohto roku po-stihlo Sergeja Petruševského.
Zachrániť sa možno len za pomoci fotónovej rakety. Bykov me-chanicky stlačil kláves na odštartovanie rakety. No na riadiacom pul-te sa nerozsvietilo ani Jedno signálne svetlo. Odrážateľ bol poškode-ný a havarijný autoblok neprepustil príkaz.
To je koniec, pomyslel si Bykov. Potom zvýšil ťah havarijných rakiet. Päťnásobné preťaženie ho vtlačilo do kresla. To, čo urobil, bolo jediné možné riešenie: spomaliť klesanie, aby nezhoreli v hustej atmosfére Jupitera. Tridsať sekúnd sedel bez pohnutia s pohľadom upretým na svoje ruky, ktoré mu od preťaženia rýchlo opuchali. Po-tom znížil ťah rakiet a preťaženie zaniklo. Havarijné rakety môžu znížiť rýchlosť klesania, pokiaľ majú palivo. Toho však nie je veľa. Nad Jupiterom havarijné rakety ešte nikdy nikoho nezachránili. Nad Marsom, Merkúrom i nad Zemou sa v niekoľkých prípadoch osved-čili, ale nad touto gigantickou planétou ešte nie.
Bykov unavene zdvihol hlavu a pozrel ponad riadiaci pult. Na dlážke uprostred črepov ležal horeznak navigátor Michail Antonovič Krutikov.
- Miša, - zašepkal Bykov. - Miša, si živý?
Potom vyšiel spoza pultu k navigátorovi a kvokol si vedľa neho. Pomykal ho za plece a zvolal:
- Si živý, Michail?
Navigátorova tvár sa zmraštila. Potom, neotvoriac oči, si olizol pery.
- Lošeňka, - povedal napokon tichým hlasom.
- Bolí ťa niečo? - spýtal sa ho Bykov, ohmatávajúc ho.
- Au! - vykríkol navigátor, otvoriac oči doširoka.
- A tu?
- Jaj! - vzdychol bolestne.
- A toto?
- Joj! Nie, netreba, - povedal, sadol si a rukami sa opieral o dlážku. Hlava mu bezvládne klesla nabok. - A kde je Vaňa? - spýtal sa po kratšej odmlke.
Bykov sa obzrel. Žilin tam nebol.
- Vaňa, - zvolal polohlasne.
- Tu som, - ozval sa Žilin spoza reaktora. Bolo počuť, ako mu čosi spadlo a ako si sám pre seba zlostne hundre.
- Žije! - oznámil Bykov navigátorovi.
- No, to som rád, - potešil sa Krutikov. Potom vstal, držiac sa kapitána za plece.
- A ty sa ako cítiš, Miša? - spýtal sa ho Bykov. - Si v stave …
- Áno, som schopný, - tvrdil navigátor nepresvedčivo. Ešte stá-le sa opieral o kapitánovo plece. - Zdá sa, že som schopný…
Potom sa naňho previnilo pozrel a dodal:
- Vidíš, Lošeňka, čoho sa človek dožije. Och, čoho sa len doži-je!
- Nuž hej, - povedal neurčito Bykov, na chvíľu sa odmlčal a po-tom pokračoval. - Počuj, Michail, sme v zlej situácii. Padáme. Ak vládzeš, sadni si a prepočítaj to. Samopočítač je podľa mňa v poriad-ku.
- Padáme?! - zvolal Michail Antonovič. - Treba… Dobre… Hneď, hneď…
Trochu sa pokrútil, pokýval hlavou z boka na bok, pustil kapitá-na a pridržajúc sa okraja pultu, šiel ťažkým kolísavým krokom na svoje miesto.
- Hneď to prepočítam, - šeptal si. - Hneď to bude!
Bykov ho sledoval, ako si, držiac sa za bok, sadá do kresla a hľadá najpohodlnejšiu polohu. Kreslo bolo trochu prehnuté. Keď sa uvelebil, pozrel zrazu preľaknuto na Bykova:
- No veď si trochu pribrzdil, Aľoša!
Bykov iba kývol rukou a stúpajúc po črepoch, pobral sa za Žili-nom. Na dlážke si všimol neveľký čierny fľak, potom ďalší pri stene. Boli to stopy po meteoritoch zatreté smoloplastom. Okolo nich sa trblietali kvapky rosy.
Žilin sedel ako Turek, s nohami skríženými pod sebou, pred kontrolným zariadením odrážateľa. Izolácia reaktora bola na niekoľ-kých miestach prederavená, rozpadávala sa. Aj vnútrajšok bol v zlom stave.
- Čo sa tí stalo? - spýtal sa Bykov Žilina, pozerajúc na jeho spuchnutú tvár.

Palubný Inžinier zdvihol hlavu a vysvetľoval, že ho zrejme zra-nil nejaký črep, keď padol pri náraze na dlážku. Na podrobnosti sa nepamätal. Bykov si prisadol k nemu.
- Zapni náhradný agregát. Vidíš, že klesáme.
- Počul som, Alexej Petrovič, - odvetil mu stroho Žilín.
- Vlastne, - pokračoval zamyslene Bykov, - chyba nemusí byť v kontrolných prístrojoch. Čo ak je odrážateľ rozbitý?
- Môže však byť v úplnom poriadku, - odporoval mu Žilin.
Bykov sa len usmial.
- Taký kolotoč možno vysvetliť iba dvojakým spôsobom: buď nám z ohniska vyskočilo spaľovanie plazmy, alebo sa odtrhol kus odrážateľa? Myslím si, že je to skôr to druhé. Bolo by treba preniesť ohnisko spaľovania plazmy. Tak sa teda ponáhľaj a spusť náhradný zdroj!
Po týchto slovách vstal, zaklonil hlavu a kontroloval stav pova-ly.
- Musíš ešte dobre pozapchávať diery po meteoritoch. Vonku je pomerne vysoký tlak. Smoloplast by nám časom vytlačilo… No, nechaj tak. Urobím to sám.
Odtrhol oči od povaly a ticho sa spýtal:
- Nebojíš sa, chlapče?
- Nie, - odvetil Žilin.
- Teda dobre. Pracuj! - poznamenal Bykov akoby na rozlúčku. - Prezriem celú loď. Cestujúcich treba uvoľniť z pretlakových ko-môr.
Žilin nepovedal nič, iba pohľadom sprevádzal širokoplecú kapi-tánovu postavu. Zrazu zbadal Rukavičku. Nehybne visela z povaly ako súčasť konštrukcie, len vypuklými očami občas zažmurkala. Bo-la modrá s bielou škvrnou, fúzy na tlame mala naježené. To značilo, že je veľmi podráždená. Žilin ju už raz videl v takomto stave. Bolo to asi pred mesiacom na raketodróme Mirza-Charlieho, keď ju Jurkov-skij okúpal vo vani naplnenej čajom.
Rukavička kŕčovite otvorila a zatvorila tlamu.
- No čo? - povedal Žilin sám pre seba. Z povaly spadla veľká kvapka rosy a rozprskla sa na roztrhanej izolácii automatu. Žilin sa zamyslene pozrel hore.
- Áno, vonku je vysoký tlak… možno niekoľko sto atmosfér. Smoloplastové upchávky napokon taký tlak nevydržia.
Rukavička sa sotva badateľne pohla a znovu otvorila tlamu. Ži-lin vytiahol z vrecka suchár a hodil joj ho. Rukavička ho unavene prehltla a uprela na Žilina vodnaté oči.
Žilin si vzdychol a ticho poznamenal:
- Ech, ty úbožiatko.
PIESEŇ O LASTOVIČKE
Keď sa Tachmasib prestal krútiť, Dauge sa odlepil od podstavca nábojovej komory a spod trosiek prístroja vyvliekol bezvládneho Jurkovského. Nestačil si všimnúť, čo je celé a čo rozbité, uvedomil si iba, že v observatóriu je hotová spúšť. Kovové poličky s kazetami sa pokrivili a kazety pri páde na zem rozbili prístrojovú dosku rádiote-leskopu. V observatóriu bolo horúco a páchlo tam čímsi zhoreným.
Dauge vyviazol pomerne dobre, lebo pri náraze sa kŕčovito chy-til podstavca. Teraz ho len silne bolela hlava. Naproti tomu Jurkov-skij bol bledý a viečka mu zmodreli. Dauge ho potriasol za plecia, pofúkal mu do tváre a napokon ho zľahka udrel po líci. Jurkovského hlava sa bezvládne prevaľovala z boka na bok a z mdlôb sa nepre-bral. Dauge sa rozhodol preniesť ho do kabíny prvej pomoci. V spo-jovacej chodbe však bola nezvyčajná zima, steny pokrývala inovať. Dauge si kľakol, položil si Jurkovského hlavu do lona a prstami zo-škrabal zo steny inovať. Potom mu mokrou, chladnou rukou trel slu-chy. V tom okamihu začalo stúpať preťaženie - Bykov brzdil pád Tachmasibu. Daugemu prišlo nevoľno, ľahol si doluznačky a chladil si tvár o dlážku pokrytú inovaťou. Keď sa stav preťaženia skončil, Dauge zostal ešte chvíľu ležať. Potom vstal, chytil Jurkovského po-pod pazuchy a pokúšal sa ho odvliecť. Pochopil, že do kabíny prvej pomoci ho nedovlečie. Zatiahol ho preto do spoločenskej miestnosti, ktorá bola najbližšie. Uložil ho na diván, sadol si vedľa neho a celý udýchaný oddychoval. Jurkovskij veľmi chrčal.
Po krátkom oddychu Dauge vstal a podišiel k malému baru. Ot-voril ho, vzal si karafu s vodou a pil priamo z nej. Voda mu stekala po brade, hrdle i za košeľu. Bolo to príjemné. Vrátil sa späť k Jur-kovskému a pofŕkal ho vodou z karafy. Potom ju odložil na dlážku a rozopäl Jurkovskému blúzu. Na jeho obnaženej hrudi zbadal akýsi čudný pás, tiahnúci sa od jedného ramena k druhému. Bol tmavopur-purovej farby a krikľavo sa vynímal na koži opálenej pekne do hne-da.
Dauge naň chvíľu nechápavo pozeral, až mu zrazu zišlo na um, že je to stopa po zásahu elektrickým prúdom. Jurkovskij zrejme pa-dol na neizolované kontakty elektrického vedenia. Všetky prístroje v observatóriu pracovali pod vysokým napätím. Rozbehol sa do kabíny prvej pomoci.
Jurkovskij sa prebral z mdlôb až po štvrtej injekcii. Vlastne iba pootvoril oči. Pohľad mal mdlý. No Dauge sa i tomu nesmierne pote-šil.
- Uf, Vladimír! Ty čertisko, - vydýchol si s uľahčením. - Už som si myslel, že je s tebou naozaj zle. Tak ako? Môžeš vstať?
Jurkovskij pohýbal perami, pootvoril ústa a hlasnejšie zachrčal. Jeho oči nadobudli strnulý výraz, obočie sa mu stiahlo.
- Dobre, dobre. Len pokojne lež! - tíšil ho Dauge. - Musíš si trochu odpočinúť.
Po týchto slovách sa obzrel a vo dverách uvidel Charlieho Mol-lara. Stál, držal sa rámu dverí a kýval sa z boka na bok. Tvár mal červenú, spuchnutú. Celý bol mokrý a ovešaný akýmisi bielymi mo-túzikmi. Dauge mal dojem, že sa z neho pará. Mollar mlčky pozeral na Daugeho a Jurkovského, planétológovia zase rozpačito hľadeli naňho. Jurkovskij dokonca prestal chrčať. Mollar napokon prekročil prah a chytro prepletajúc nohami, prešiel k najbližšiemu kreslu. S nešťastným výrazom sa usadil. Kabínou sa šírila vôňa vareného mäsa a pošteklila Daugeho v nose.
- To je polievka? - spýtal sa.

- Oui, monsieur, - odvetil smutne Mollar. - Rezance.
- A čo s polievkou? - vyzvedal sa Dauge.
Mollar si vzdychol a začal zo seba oberať rezance.
- Už niet polievky. A toto bola veľmi horúca polievka.
- Bože môj! - poľutoval ho Dauge, no trochu sa pritom usmie-val. Aj Mollar sa usmieval.
Jurkovskij znovu zachrčal Tvár sa mu skrivila a očervenela od návalu krvi. Dauge sa prestrašene vrhol v nemu.
- Voldemar sa silno uderiť? - spýtal sa Mollar a povytiahol krk, aby s bojazlivým záujmom dovidel na Jurkovského.
- Nie. Zasiahol ho elektrický prúd, - odvetil Dauge. Úsmev mu už zmizol z tváre.
- Čo sa stalo? - vyzvedal sa ďalej Mollar. - Bolo tak zle…
Jurkovskij prestal chrčať, sadal si a kriviac strašne tvár, začal čosi hľadať v náprsnom vrecku blúzy.
- Čo ti je, Vladimír? - vypytoval sa ho starostlivo Dauge.
- Voldemar nemôže hovoriť, - povedal ticho Mollar.
Jurkovskij prikývol. Medzitým vytiahol pero, blok a začal písať.
- Upokoj sa, Voloďa, - šepkal Dauge. - To ťa za chvíľu iste prejde.
- Áno, prejde, - pridal sa Mollar. - Mne sa tiež prihodilo čosi podobné.
Jurkovskij podal blok Daugemu, unavene si ľahol a zatvoril oči.
- Nemôžem hovoriť, - prečítal s námahou jeho poznámku Dau-ge.
- Nerozčuľuj sa zbytočne, Voloďa! To prejde.
Jurkovskij netrpezlivo mykol hlavou a napísal: Ako sa má Ale-xej a ostatní? Čo je s loďou?
- Neviem, - povedal bojazlivo Dauge a pozrel sa na otvor vedú-ci do veliteľskej kabíny. - Uf! Doparoma, úplne som na všetko zabu-dol.
Jurkovskij pozrel tým smerom a kývol hlavou.
- Ja sa prezvedieť, - ponúkol sa Mollar.
- Hneď a všetko budeš vedieť.
Vstal z kresla, no vtom sa otvorili dvere a do spoločenskej kabí-ny vstúpil kapitán Bykov. Strapatý, s abnormálne fialovým nosom a so sinkou pod pravým okom. Obzrel si všetkých zanovitými očkami, podišiel k stolu, oprel sa oň rukami a spýtal sa:
- Prečo nie ste v pretlakových komorách?
Povedal to ticho, ale takým tónom, že Charliemu Mollarovi okamžite zmizol úsmev z tváre. Na chvíľu zavládlo hlboké ticho. Len Dauge sa nejapne zasmial a potom už hľadel kamsi bokom. Jur-kovskij privrel oči a pomyslel si: Ide do tuhého. Poznal totiž Bykova veľmi dobre.
- Kedy už bude na tejto lodi disciplína? - pokračoval kapitán.
Cestujúci mlčali.
- Ako malí chlapci, - dodal napokon s odporom. Potom si una-vene sadol a obrátil sa k Francúzovi:
- Á propos, čo je to s vami monsieur Mollar?
- To je od polievky, - odpovedal pohotovo Mollar. - Hneď sa dám do poriadku.
- Kch… de sme? - zachrčal Jurkovskij.
- Padáme, - odvetil stroho Bykov.
Jurkovským trhlo a posadil sa.
- Kch… de? - spýtal sa znovu s námahou.
- Na Jupiter, - oznámil úsečne Bykov, nepozerajúc sa pritom na planétológov. Očami spočinul na Mollarovi. Bolo mu ho veľmi ľúto. Veď to bol jeho prvý skutočný medziplanetárny let. A na Amaltei veľmi očakávali tohto nadaného rádiooptika.
- Ó, - povedal Mollar. - Na Jupitera?
- Áno, - prikývol mu Bykov, šúchajúc si sinku pod okom. - Máme rozbitý odrážateľ. Kontrolný blok nepracuje. Na lodi je osem-násť zásahov po zrážke s meteoritmi.
- Zhoríme? - spýtal sa rýchlo Dauge.
- Zatiaľ neviem. Michail to prepočítava. Možno, že nie.
Po týchto slovách sa Bykov odmlčal.
- Idem sa očistiť, - prerušil Mollar ticho, ktoré zavládlo v kabí-ne.
- Počkajte, Charlie, - zadržal ho Bykov. - Súdruhovia, rozumie-te dobre, čo som vám povedal? Padáme na Jupiter.
- Rozumieme, - odvetil za všetkých Dauge.
- Teraz budeme padať na Jupitera celý náš život, - ohlásil sa Mollar.
Bykov naňho strmo pozrel.
- Do-dobre! Veľmi výstižne povedané, - vyjachtal Jurkovskij.
- C'est le mot, - dodal Mollar v materčine usmievajúc sa. - Možno… ale napriek tomu sa predsa len idem očistiť!
- Áno, choďte, - povedal zamyslene Bykov. Mollar sa obrátil a vyšiel zo spoločenskej kabíny. Všetci sa pozerali za ním. O chvíľu počuli, ako si na chodbe spieva slabým, no príjemným hlasom.
- Čo to spieva? - spýtal sa Bykov. Mollar si nikdy predtým ne-spieval.
Dauge sa započúval pozornejšie a potom začal prekladať:
- Zo oknom môjho hviezdoletu sa bozkávajú dve lastovičky. Ako sa sem dostali do týchto pustých končín? Veľmi ľúbia jedna druhú a vzniesli sa sem pokochať sa vo hviezdach. Tra-la-la. No, čože vás je do nich?
- Tra-la-la, - opakoval zádumčivo Bykov. - Znamenité.
- Ty pre-pre-prekladáš ako samopočítač, - pochválil Jurkovskij Daugeho.

Bykov sa naňho začudovane pozrel.
- Vladimír, čože je to s tebou?
- Za-za-zajakávam sa, celý život už t-tak bude, - odvetil mu Jurkovskij a uškrnul sa.
- Zasiahol ho elektrický prúd, - povedal ticho Dauge.
Bykov stisol pery.
- No, nič to, - povedal po chvíli. - Nie sme prví. A bolo už aj horšie.
Vedel však, že v horšej situácii ešte nebol a ani planétológovia nič podobné nezažili. Z pootvorených dvier sa ozval hlas Michaila Antonoviča.
- Aľoša, hotovo!
- Poď bližšie, - pozval ho Bykov.
Michail Antonovič, tučný a doškriabaný, sa vovalil do spoločen-skej kabíny. Nemal košeľu a celý sa blyšťal od potu.
- Uch, máte tu sviežo! - povedal, oblápajúc si mocnú hruď krátkymi tučnými rukami. - U nás vo veliteľskej kabíne je príšerne teplo.
- Ukáž, - dožadoval sa netrpezlivo Bykov.
- Čo je s Vladimírom? - spýtal sa ustarostené navigátor.
- Nože mi to už daj, - nástojil kapitán. - Zasiahla ho elektrina…
- A Charlie je kde? - vyzvedal sa Michail Antonovič ďalej.
- Je živý a zdravý, - odvetil mu Bykov netrpezlivo. - Ako vidíš, všetci sme živí a zdraví. A referuj už!
- No tak je dobre, - uspokojil sa navigátor. - Nuž, mládenci, si-tuácia je asi takáto: Tachmasib klesá a paliva, aby sme sa z toho do-stali, niet.
- To je jasné ako facka! Ďalej… - ozval sa Jurkovskij bez zaja-kávania.
- Pomôcť by nám mohol jedine fotónový reaktor. No zdá sa, že je poškodený - jeho odrážateľ nepracuje. Ale na spomalenie pádu máme paliva dostatok. Prepočítal som to. Ak je všeobecne uznávaná teória o atmosfére Jupitera správna, nezhoríme!
Dauge chcel poznamenať, že takej teórie niet ani nikdy nebolo. No radšej mlčal.
- Už teraz máme dostatočné brzdenie, - pokračoval vo vysvet-ľovaní Michail Antonovič. - Takže podľa mňa pád nebude až taký nebezpečný. Viac sa urobiť nedá, - navigátor sa previnilo usmial, - ak sa, pravda, nepodarí opraviť odrážateľ.
- Na Jupiteri však nie je technicko-opravárenská základňa, - u-jal sa slova Bykov.
Povedal to preto, aby pochopili vážnosť situácie. Zdalo sa mu totiž, že si plne neuvedomujú ich položenie.
Jurkovskij a Dauge mlčali.
- Počúvajte, planétológovia, - naliehal Bykov. - Vy ste predsa odborníci. Čo nás čaká tam dolu? Môžete nám to povedať?
- Ale áno, - vyhlásil Dauge pohotovo. - Onedlho ti to poviem celkom presne.
- Kedy? - ožil Bykov.
- No predsa, keď tam budeme… - zasmial sa Dauge.
- Planétológovia, - ironizoval Bykov. - Špe-ci-a-lis-ti.
- T-t-treba urobiť prepočty, - ozval sa pokojne Jurkovskij. - Nech to M-Michail urobí na samopočítači. V akej výške prestaneme klesať a zostaneme visieť.
- Podľa Kangréna tlak na Jupiteri stúpa veľmi rýchlo, - pozna-menal kapitán. - - Prepočítaj to. Potrebujeme poznať tlak a príťažli-vosť.
- Hej, - prisvedčil Dauge. - Aký bude tlak. Možno nás zdefor-muje.
- To nie je isté, - skočil mu do reči Bykov.
- Vydržíme tlak až dvestotisíc atmosfér. Fotónový reaktor a konštrukcia lode i viac.
Jurkovskij pohýbal nohami a posadil sa.
- Kangrénova teória nie je o nič horšia ako druhé, - - pozname-nal a potom dodal, pozerajúc na navigátora:
- Mohli by sme to prepočítať aj my, ale samopočítač je rýchlej-ší…
- Ale samozrejme, - súhlasil ochotne navigátor. - Načo o tom vôbec hovoríte, mládenci.
- Michail, - poprosil ho Bykov. - Daj mi program. Pozriem sa naň. A potom ho over v samopočítači.
- Už sa stalo, Ľošeňka, - priznal previnilo navigátor.
- Aha! - zašomral Bykov. - No čože, celkom správne. - Vstal. - Tak teraz je už všetko jasné. Atmosferický tlak nám neublíži, no naspäť sa nedostaneme. Hovorím to otvorene, chlapci. Nie sme prví. Žili sme čestne, čestne umrieme. Pokúsim sa so Žilinom opraviť od-rážateľ. No neviem, neviem… - zmraštil fialový nos a pokrútil hla-vou.
- A čo budete robiť vy?
- Pozorovať, - odvetil mu stručne Jurkovskij.
Dauge na znak súhlasu pokýval hlavou.
- Veľmi správne! - pochválil ich Bykov a vzápätí dodal: - Mám k vám prosbu. Dohliadnite na Mollara.
- Tak, tak! - prisviedčal mu Michail Antonovič.
- Je to nováčik a… stávajú sa všelijaké veci. Veď viete.
- Dobre, Ľoša, - sľúbil Dauge a dobrácky sa usmieval. - Môžeš byť pokojný.
- Nuž tak, - povedal Bykov odchádzajúc. - Ty, Michail, pôjdeš do veliteľskej kabíny a urobíš všetky prepočty a ja si pôjdem trochu pomasírovať bok. Mám ho poriadne udretý.
Keď zatváral za sebou dvere, počul ešte ako Dauge hovorí Jur-kovskému:
- V istom zmysle máme vlastne šťastie, Vladimír. Uvidíme čosi, čo dosiaľ nik nevidel. Poď, pripravíme sa!

- Po-poďme, - súhlasil Jurkovskij.
Mňa neoklamete, pomyslel si Bykov. Vy ste predsa nepochopili všetko. Ešte stále veríte. Myslíte si: Alexej nás vytiahol z Čiernych pieskov Golgoty, vytiahol nás zo smradľavých močiarov, vytiahne nás aj z tejto hrobky. Dauge iste tak uvažuje: Ale čo, Alexej nás vy-tiahne. Možno sa mu to predsa len podarí!
V kabíne prvej pomoci sa Mollar, fučiac od bolesti, natieral ta-nínovou masťou. Tvár mal červenú a veľmi sa mu leskla. Keď uvidel Bykova, prívetivo sa usmial a hlasno zanôtil svoju pieseň o lastovič-kách. Bykovovi sa zdalo, že sa už ako-tak zmieril s osudom. Mollar však spieval čoraz hlasnejšie a hlasnejšie a z času na čas zasyčal od bolesti.
ODPORÚČA SA NESPOMÍNAŤ
Žilin opravoval autoblok kontroly odrážateľa. Vo veliteľskej ka-bíne bolo veľmi horúco, dusno, zrejme nefungovala ventilácia alebo celý systém výmeny vzduchu v lodi mal poruchu. No na jeho opravu nebolo teraz času a ani to nebolo rozhodujúce. Žilin najskôr zhodil blúzu, potom aj pracovný oblek a zostal iba v košeli a trenírkach. Rukavička sa usalašila na hŕbe šatstva a čoskoro splynula s modrou farbou pracovného obleku, iba občas zdvihla hlavu a zažmurkala veľkými vypuklými očami.
Palubný mechanik vyťahoval z kontrolného autobloku jeden pa-nel za druhým. Boli to vlastne dosky z umelej hmoty, upravené sys-témom tlačených spojov. Skontroloval ich stav, dobré vkladal späť a poškodené vyraďoval. Pracoval systematicky, pokojne, ani keby bol v škole pri zápočtovej skúške. Napokon, ani sa nebolo prečo náhliť. Jeho práca už aj tak nebola potrebná. No na to radšej nemyslel. Vlastne nechcel myslieť na nič. Tešilo ho, že nezabudol schému, že takmer nemusel siahnuť po príručke. Tak sa zahĺbil do práce, že za-budol na odreniny na tvári, ktoré už pozaschýnali a prestávali bolieť. Za fotónovým reaktorom bzučal samopočítač a Michail Antonovič pri ňom šuchotal papierom a hundral si čosi popod nos. Nie, nebola to pieseň, hoci Michail Antonovič si občas zaspieval pri práci.
Zaujímalo by ma, čím sa teraz vlastne zaoberá, pomyslel si Ži-lín. Možno robí čosi iba preto, aby nemusel myslieť na katastrofu, ktorá nás postihla. To je dobrá vlastnosť. Aj planétológovia iste pra-cujú, zhadzujú bomby a pozorujú výbuchy sond. Škoda, že neuvidím, ako vybuchuje taká séria bômb. A nielen to, o mnoho iného prídem. Napríklad o pohľad na Jupiter z Amaltey; je vraj veľmi zaujímavý. A ja som tak veľmi túžil zúčastniť sa na medziplanetárnej expedícii vedcov-výskumníkov, ktorí skúmajú na iných planétach stopy "pri-šelcov" z iných civilizácií… Hovorí sa, že na stanici sú ohromné dievčatá. Dobre by bolo zoznámiť sa s nimi a potom o tom porozprá-vať Pierrovi Huntovi. Pierre lieta na trase Zem-Mesiac a veľmi sa svojmu zaradeniu tešil, čudák. No teraz už sotva bude príležitosť. Mnohé sa nesplní. Otca to veľmi zarmúti. To je zle! Hneď pri prvom lete! Dobre, že som sa s ňou vtedy pohneval, prebleskloo zrazu Žili-novi mysľou. Takto je to všetko oveľa jednoduchšie. Michailovi An-tonovičovi je horšie ako mne. Je ženatý, má dve, nie, tri deti. Najstar-šia dcérka má už šestnásť rokov. Vždy nám sľuboval, že nás zoznámi so svojou rodinou. Aj kapitán má ženu. Krásnu, veselú, zdá sa, i múdru. Odprevádzala ho a iste ani len nepomyslela, že je to naposle-dy! Možno, že aj áno, no nedala to najavo. Za tie roky si už privykla. Človek si na všeličo zvykne. Ja som si napríklad zvykol na stav pre-ťaženia. Zo začiatku mi bývalo veľmi zle, už som sa nazdával, že ma preložia na špecializáciu staničného riadenia. V škole tomu vravieva-li "oddisponovať k dievčatám", lebo tento odbor študovali prevažne dievčatá. Ak tam preložili chlapca, pociťoval to ako hanbu. Nechá-pem prečo, veď dievčatá išli pracovať po skončení štúdia na rozličné SPU i na stanice vybudované na cudzích planétach a nepracovali o nič horšie ako chlapci. Ba často aj lepšie… Veľmi dobre, pomyslel si znovu Žilin, že sme sa vtedy pohnevali. Ako by to dnes prežívala?
… Bozkávali sme sa vo Veľkom parku, potom na nábreží pod belostnými sochami. Odprevadil som ju domov a ešte sme sa bozká-vali pod bránou na schodišti. Celý čas tadiaľ chodili ľudia, i keď bolo už neskoro v noci. Veľmi sa bála, že ju uvidí mama. Bolo to v lete, za bielych nocí. Potom sme sa ešte stretli v zime, cez prázdniny. Všetko bolo ako prvý raz, ibaže v parku bolo plno snehu a holé koná-re stromov sa črtali na pozadí nízkej sivej oblohy Občas sa zdvihol vietor a nasypal nám za krk snehového poprašku. Premrzli sme a utekali sa zo hriať do kaviarne na ulici Medziplanetárnikov Ohromne nás potešilo, že tam bolo iba zopár ľudí. Sadli sme si k oknu a poze-rali, ako po ulici premávajú autá. Stavil som sa, že poznám všetky značky áut. A prehral som. Zrazu len prišlo nádherné vozidlo, v živo-te som čosi také nevidel. Povedali mi, že je to nový čínsky vyhliad-kový autobus Zlatý drak. Potom sme sa ešte škriepili o tri želania. Vtedy sa mi zdalo, že to tak bude vždy, v lete i v zime, na nábreží pod belostnými sochami, vo Veľkom parku i v divadle, kde bola veľmi pôvabná v slušivých čiernych šatôčkach s bielym golierikom a po celý čas ma štuchala do boku, aby som sa nesmial tak nahlas. Raz sa stalo, že neprišla na dohovorenú schôdzku. Cez videofón som si dohovoril nové stretnutie. Znovu neprišla. Keď som sa vrátil do ško-ly, už mi nenapísala. No ja som stále dúfal a vypisoval jej listy. Dlhé a hlúpe. Pravda, vtedy som to ešte nechápal. Po roku sme sa celkom náhodou stretli v školskom klube. Bola tam s priateľkou a tvárila sa, akoby ma vôbec nepoznala. Vtedy som pochopil, že je koniec našej lásky. Zdalo sa mi, že sa všetko zrútilo. To však pominulo ku koncu piateho ročníka, nechápem teda, prečo na to práve teraz myslím. Pravdepodobne preto, že je to už teraz jedno. Mohol by som na to aj nemyslieť, no myslieť, či nemyslieť, aj tak je to všetko jedno…
Buchli dvere. Ozval sa Bykovov hlas:
- Tak ako, Michail?
- Končím prvý zvitok, Aľošeňka. Klesli sme na päťsto kilomet-rov.
- Tak… - potom už bolo počuť len praskot črepín, po ktorých stúpal kapitán. - Tak to znamená, že spojenie s Amalteou nenadvia-žeme.
- Prijímač mlčí, - vzdychol si Michail Antonovič. - Vysielač pracuje. Sú tu však rádiobúrky.
- A čo výpočty?
- Už som s nimi takmer hotový, Aľošeňka. Vychodí to tak, že padneme na šesť-sedem megametrov a tam zostaneme visieť. Bude-me sa vznášať v atmosfére Jupitera, ako hovoril Vladimír. Tlak je tam obrovský. Nás to však nerozdrví. Iba nám to sťaží situáciu; je tam potrebná ťažná sila dva, dva a pol.

- Uhm, - povedal Bykov. Na chvíľu sa odmlčal a potom sa spý-tal: - Máš nejaký návrh?
- Čo?
- Či máš nejaký návrh, ako sa odtiaľto dostať?
- Čo je s tebou, Aľošeňka? - spytoval sa navigátor láskavo, takmer sa zajakajúc. - Akýže návrh?! Sme nad Jupiterom! Ešte som nepočul, že by sa odtiaľto… niekto dostal.
Zavládlo ticho. Žilin sa znovu pustil do práce. Pracoval šikovne a bez hluku. Po chvíli sa Michail Antonovič ozval:
- Nemysli na ňu, Aľoša. Lepšie je nespomínať. Zdá sa ti to možno strašné, ale skutočne …
- Veď ja nespomínam, - povedal Bykov nepríjemne priškrte-ným hlasom. - A ani tebe to neradím, navigátor. Ivan! - zakričal zrazu.
- Áno? - ozval sa náhlivo Žilín.
- Ešte stále sa s tým naťahuješ?
- Už budem končiť.
Vzápätí bolo znovu počuť praskať úlomky; Bykov zamieril k Žílínovi.
- Smeti, - hundral si popod nos. - Svinstvo. Hotový blázinec.
Vyšiel spoza izolácie reaktora a učupil sa vedľa Žilina.
- Už-už končím, - opakoval Žilin.
- Nenaháňaš sa, inžinier, - povedal srdito Bykov.
Žilin si odfúkol a začal vyťahovať z puzdier náhradné bloky. Bykov trochu ustúpil, aby mu urobil miesto. Obaja boli širokoplecí, ako sa povie, chlapi pri sebe, a pred kontrolným zariadením reaktora nemali veľký priestor. Pracovali mlčky a rýchlo. Bolo počuť, ako Michail Antonovič spustil samopočítač, ktorý začal rytmicky praco-vať.
Keď dokončili opravu, Bykov zvolal:
- Michail, poď sem!
Potom sa narovnal a utrel si z čela pot. Po chvíli odsunul nohou hŕbu poškodených blokov a zapol signál všeobecne] kontroly. Na obrazovke autobloku sa rozžiarila trojrozmerná schéma odrážateľa. Obraz sa mierne otáčal.
- Ojojoj, - povedal Michail Antonovič.
Tik-tik-tik, vysúvala sa zo samopočítača dlhá belasá páska pa-piera so zápisom.
- Zásahov od mikrometeoritov nie je až tak veľa, - konštatoval ticho Žilin.
- Čo tam po mikrometeoritoch, - skočil mu do rečí Bykov, na-hnúc sa až k obrazovke prístroja. - Tu hľa je hlavný zásah.
Schéma odrážateľa mala na obrazovke modrú farbu. Kde-tu sa však beleli rozmazané fliačky. Na tých miestach vrstvu mezohmoty prerazilo alebo narušilo systém kontrolných buniek. Bielych fliač-kov bolo veľa a smerom k okraju odrážateľa sa zlievali do veľkej súvislej škvrny, zaberajúcej najmenej jednu osminu paraboloidu.
Michail Antonovič kývol rukou a vrátil sa k samopočítaču.
- S takým odrážateľom si môžeme akurát tak prskavky vystre-ľovať, - zašomral Žilin.
Načiahol sa za pracovným oblekom, striasol z neho Rukavičku a začal sa obliekať. Vo veliteľskej kabíne sa citeľne ochladilo. Bykov ešte vždy stál, pozeral na obrazovku a obhrýzal si nechty. Potom vzal pásku so zápisom samopočítača a preletel ju pohľadom.
- Žilin, - povedal vzápätí. - Vezmi dva sigmatestery, skontroluj stav elektrickej energie a príď do pretlakovej komory. Počkám ťa tam. Michail, ty nechaj všetko tak a venuj sa utesňovaniu prierazov. Všetko ostatné nechaj tak, počul si? Prikazujem ti to!
- Kam si sa vybral, Ľošeňka? - spýtal sa Michail Antonovič za-čudovane.
- Von, - odvetil stroho Bykov a odišiel.
- Načo? - vyzvedal sa Michail Antonovič, obrátiac sa k Žilino-vi.
Ten iba bezradne pokrčil plecami. Nevedel. Opraviť zrkadlo v priestore počas letu bez špecialistov-mezochemikov, bez ohromných kryštalizátorov a reaktorových piecok, to je jednoducho nemysliteľ-né. Je to rovnako nemožné ako napríklad pritiahnuť holými rukami Mesiac k Zemi. V takom stave, v akom bol teraz odrážateľ, s odbi-tým okrajom, mohol dať Tachmasibu iba rotačný pohyb. Taký istý ako v okamihu katastrofy.
- Taká hlúposť, - povedal nerozhodne Žilin a pozrel na Mi-chaila Antonoviča. Obaja mlčali, no bolo im zrazu akosi naponáhlo. Michail Antonovič nepokojne pozbieral svoje lístky a náhlivo pove-dal:
- No, choď už, Ivanko, choď! Ponáhľaj sa!
V pretlakovej komore sa Bykov a Žilin obliekli do kozmických skafandrov a s námahou vošli do výťahu. Kabína výťahu strmo kle-sala dolu po gigantickej rúre fotónového reaktora, na ktorú boli napo-jené všetky uzly lode od gondoly pre posádku až po parabolické zr-kadlo odrážateľa.
- Dobre, - poznamenal Bykov.
- Čo je dobré? - nerozumel Žilin.
- No predsa, že funguje výťah, - odvetil mu Bykov.
- Aha, - konštatoval radostne Žilin.
- Mohol by aj nefungovať, - pokračoval Bykov. - V tom prípa-de by sme museli zliezť dvesto metrov a znovu sa vyškriabať späť.
Keď vyšli z výťahu, ocitli sa na vrchnom okraji paraboloidu. Pod nimi sa vypuklo zvažovala čierna kupola odrážateľa. Jeho roz-mery boli obrovské: bol sedemstopäťdesiat metrov dlhý a rozpätie mal päťsto metrov. Okraje nebolo dovidieť. Nad hlavami im visel strieborný disk nákladnej časti korábu. Na jeho bokoch, pripevnené v patričnej vzdialenosti, horeli tíško bez dymu kyslíkové rakety. A vôkol bol už len čudne svetielkujúci nekonečný priestor.
- Začneme, - povedal Bykov a podal Žilinovi tenké zmotané la-ne. - Uviaž jeden koniec vo výťahovej šachte.
Bykov urobil na druhom konci slučku a utiahol si ju okolo pása. Potom si okolo krku prehodil oba testery i prekročil

zábradlie.
- Uvoľňuj pomaly lano, - prikázal palubnému inžinierovi a vy-kročil do prázdna.
Žilin stál pri zábradlí, držal lano oboma rukami a pozeral, ako sa mohutná, neforemná postava v kozmickom skafandri pomaly kĺže po vypuklej stene zrkadla. Okolo skafandra sa tvorila ružová žiara, na čiernej vrúbkovanej kupole ležali ružovkasté tiene.
- Povoľuj rýchlejšie, - velil z laryngofónu Bykovov zlostný hlas.
Postava v kozmickom skafandri sa stratila, splynula s povrchom paraboloidu a zostalo iba tuho napnuté lesklé lano.
- Pozri sa, Ivan, - ozval sa znovu Bykov. - Dolu pozeraj! Dolu!
Hlboko dolu, kam Žilin uprel svoj zrak, vyplával z hnedej pláne obrovský belavý vŕšok, ponášajúci sa na fantastickú muchotrávku. Pomaly sa rozpínal do šírky a na jeho povrchu bolo možno rozoznať čosi podobné klbku zvíjajúcich sa vreteníc, tvoriacich akúsi vlajúcu ozdobu.
- Exosférna protuberancia, - - vysvetľoval kapitán. - Je to po-merne zriedkavý jav. Čert aby to vzal. To by mali vidieť chlapci!
Mal na mysli planétológov. Stred vŕšku sa zrazu rozžiaril miho-tavým bledolilavým svetlom.
- Ach! - zvolal nevdojak Žilin.
- Povoľ ešte lano! - dožadoval sa Bykov.
Žilin povolil trochu lano, nespúšťajúc očí z neobyčajného úka-zu.. Najskôr sa mu zdalo, že Tachmasib letí priamo do oblaku protu-berancie, ktorý si odtrhol od hnedej základne a vznášal sa v ružov-kastom opare, vlečúc za sebou lepkavý chvost žltých priezračných nití. V nitiach opäť vzbĺklo bledolilavé fluidum a vzápätí celkom zhaslo. Oblak sa rozplynul.
Bykov už pracoval dosť dlho. Niekoľko ráz vyšiel na pracovnú plošinu, trochu si oddýchol a znovu sa spúšťal dolu, zakaždým iným smerom. Keď sa vrátil po tretí či štvrtý raz, mal iba jeden tester.
- Stratil som ho, - povedal stručne.
Žilin nehovoril nič, iba trpezlivo povoľoval alebo zmotával lano, zapierajúc sa pritom nohou do zábradlia. Taký postoj mu vyhovoval a umožňoval mu pozorovať okolie. No nič nezvyčajné sa už neudia-lo. Keď kapitán vyšiel hore po šiesty raz, vyhlásil:
- Stačí. Ideme.
V tej chvíli si Žilin všimol, že hrdzavá stena hmly vľavo od nich, oblačný povrch Jupitera, je oveľa bližšie.
Vo veliteľskej kabíne už bolo čisto. Michail Antonovič pozame-tal smeti a črepy a teraz sedel na svojom mieste, schúlený v kožuši-novej bunde oblečenej na kombinézu. Z úst sa mu parilo. V kabíne bolo chladno. Bykov si sadol do kresla, lakťami sa oprel o kolená a upreto sa pozeral najskôr na navigátora a potom na Žilina. Navigátor i Žilin mlčky čakali.
- Opravil si prierazy? - oslovil napokon navigátora.
Michail Antonovič niekoľko ráz súhlasne prikývol.
- Ešte máme šancu, - pokračoval Bykov. Michail Antonovič sa vzpriamil a hlasito vydýchol. Žilin od vzrušenia naprázdno prehltol. - Ešte máme šancu, - zopakoval svoje tvrdenie Bykov. - Síce nepa-trnú…
- Akú, povedz, Aľošeňka? - spýtal sa ticho navigátor.
- Hneď to bude, - odvetil Bykov, odkašliavajúc si. - Šestnásť percent z plochy odrážateľa je vyradených z prevádzky. Otázka znie: Dá sa využiť zvyšných osemdesiatštyri percent? Ba možno i menej, pretože asi desať percent nebudeme môcť skontrolovať pre poruchu kontrolných buniek.
Navigátor i Žilin počúvali so zatajeným dychom.
- Môžeme to v každom prípade skúsiť, - pokračoval Bykov. - Treba premiestiť ohnisko spaľovania plazmy tak, aby sa kompenzo-vala asymetria plochy poškodeného odrážateľa.
- Jasné, - poznamenal Žilin chvejúcim sa hlasom.
Bykov naňho pozrel a pokračoval:
- To je tá šanca, ktorú máme. My dvaja pôjdeme prestavať magnetické lapače. A ty, Michail, vypočítaš najvýhodnejšie ohnisko spaľovania vzhľadom na poškodenie odrážateľa. Hneď ti nakreslím jeho schému. Je to šialený nápad, práca na zbláznenie, ale je to naša jediná možnosť.
Michail Antonovič zdvihol hlavu a jeho pohľad sa stretol s kapi-tánovým. Bez ďalších slov pochopil, čo chcel Bykov povedať: že sa ich práca možno nevydarí. Možno tam dolu v podmienkach neuveri-teľného tlaku napadne korózia konštrukciu lode skôr, ako predpokla-dali, a Tachmasib sa rozpadne ako kocka cukru v káve, ešte kým skončia potrebné prípravy. Nemali veľa času na presné výpočty no-vej symetrie a vedeli, že sa ešte nikdy nikomu nepodarilo také plošné straty vykompenzovať.
- Je to naša jediná šanca, - zopakoval Bykov.
- Urobím všetko, Ľošeňka, - povedal Michail Antonovič.- To nie je nič zložité, vypočítať nové ohnisko.
- Schému vyradených plôch dostaneš okamžite, musíme sa po-náhľať. Čoskoro začne narastať preťaženie a bude sa nám ťažko pra-covať. A ak padneme prihlboko, vznikne nebezpečenstvo, že pri za-pálení reaktora nastane reťazová reakcia v rozžeravenom ovzduší Jupitera. - Na chvíľu sa odmlčal a potom dodal: - Premeníme sa na plyn.
- Tak je, na plyn, - pritakával Žilin. Už sa mu veľmi žiadalo pustiť sa do práce. Neodkladne, okamžite.
Michail Antonovič natiahol ruku s krátkymi prstami a povedal tenučkým hláskom:
- Schému, Ľošeňka! Schému …
Na paneli havarijného pultu zablikali tri červené svetielka.
- No vidíš, - poznamenal Michail Antonovič. - V havarijných raketách už dochádza palivo.
NAVIGÁTOR A JEHO KONTRABAND
- Na-na-nabíjaj! - zvolal Jurkovskij.

Takmer visiac na periskope, vtláčal tvár do okulára. Bol skoro vo vodorovnej polohe, dolu bruchom, s roztiahnutými nohami a lak-ťami. Vedľa neho voľne plávali vo vzduchu pero a hrubý denník záznamov o pozorovaní. Mollar zručne odsunul uzáver, vytiahol z poličky zásobník s bombami, a tisnúc ho zhora i zdola, namáhavo ho zasúval do nábojovej komory. Konečne zásobník nehlučne zapadol. Mollar zavrel uzáver a zahlásil:
- Hotovo, Voldemar!
Mollar sa vynikajúco držal v podmienkach bezváhového stavu. Občas, pravda, urobil prudkejší, neobozretný pohyb a zastavil sa až pod povalou kabíny. Vtedy ho museli stiahnuť späť. No na nováčika v kozme si počínal skutočne dobre.
- Hotovo, - ozval sa Dauge od exosférického spektrografu.
- Salvu! - zavelil Jurkovskij.
Dauge potiahol spúšť. Du-du-du-du, ozývalo sa duto z nábojovej komory. A vzápätí tik-tik-tik, zapraskal zámok spektrografu. Jurkov-skij videl cez periskop ako v oranžovej hmle, ktorou sa práve Tach-masib predieral, vybuchovali jeden za druhým biele obláčky a prud-ko sa vznášali hore. Dvadsať obláčkov, dvadsať výbuchov bômb, vydávajúcich mezónové žiarenie.
- Vý-vý-výborne, - poznamenal ticho Jurkovskij.
Atmosferický tlak vonku stúpal. Bomby sa preto trhali čoraz bližšie.
Dauge sa vrtko obrátil a pozrel hodnoty namerané na prístro-joch.
- Zatiaľ má Kangrén pravdu, - konštatoval po chvíli. - Hľa, už aj barometer prestal pracovať. Tlak je tristo atmosfér a väčší už nere-gistruje.
- V poriadku, - odvetil Jurkovskij. - Nabíjaj!
- Má to vôbec význam? - namietol Dauge. - Barometer nepra-cuje, synchronizácia je narušená.
- Skúsime to! - nedal sa Jurkovskij. - Nabíjaj!
Potom sa pozrel na Mollara, ktorý sa smutne usmieval spod po-valy.
- Grigorij, - zvolal Jurkovskij, - stiahni ho dolu.
Dauge sa natiahol, chytil Mollara za nohu a stiahol ho.
- Charlie, - vysvetľoval mu trpezlivo, - nerobte prudké pohyby. Zaprite sa nohami, tu hľa, a držte sa!
Mollar si iba ťažko vzdychol a otvoril uzáver. Prázdny zásobník doslova vyplával von. Udrel ho do pŕs a potom letel rovno na Jur-kovského, ktorý sa mu však šikovne uhol.
- Znovu! - vzdychol si Mollar previnilo. - Prepáčte. Och, tento bezváhový stav!
- Nabíjaj, nabíjaj! - súril Jurkovskij.
- Slnko, - zvolal zrazu Dauge.
Jurkovskij sa pritisol k periskopu. V oranžovom opare sa na nie-koľko sekúnd ukázal červený disk.
- To je už naposledy, - povedal Dauge a odkašlal si.
- Ó, vy už tri razy hovoril, to je naposledy, - odvetil Mollar, u-zavierajúc nábojovú komoru. Potom ešte skontroloval zámok uzáve-ru a dodal:
- Zbohom, Slnce, tak hovoril aj kapitán Nemo. No dopadlo to tak, že to nebolo naposledy. Voldemar, som pripravený.
- Aj ja, - hlásil Dauge. - Ale už budeme vari končiť!
Do kabíny observatória, klopkajúc magnetickými podkovami, vošiel Bykov.
- Skončite prácu! - prikázal im stroho.
- P-prečo? - spýtal sa Jurkovskij, zdvihnúc hlavu od periskopu.
- Vonku je obrovský atmosferický tlak. O chvíľu vám budú bomby explodovať priamo v kabíne.
- S-salvu! - zavelil náhlivo Jurkovskij. Dauge chvíľu váhal, no napokon predsa len stlačil spúšť. Bykov počul, ako v nábojovej ko-more zadunelo. Potom povedal:
- Tak, a už dosť! Upchať všetky vodiace drážky. A toto riadne uzatvorte! - ukázal rukou na nábojovú komoru. - Rozumiete?!
- A p-pozorovať p periskopom môžeme? - spýtal sa Jurkovskij.
- Pozorovanie perískopom sa povoľuje, - povedal Bykov vážne. - Zabávajte sa.
Obrátil sa a vyšiel z kabíny. Keď odišiel, Dauge poznamenal:
- No veď som to povedal! Celkom nič sa nepodarilo. Chyba synchronizácie!
Potom vypol všetky prístroje a začal vyťahovať pásku z diktafó-nu.
- P-p-podľa mňa Alexej niečo vymyslel, č-čo povieš? - ozval sa Jurkovskij.
- Neviem, - odvetil Dauge, pozerajúc naňho.
- Podľa čoho súdiš?
- Má t-taký zvláštny výraz v tvári, - vysvetľoval mu Jurkovskij. - Ja ho už p-poznám.
Potom chvíľu mlčali, iba Mollar, ktorého občas vynieslo hore, hlasito vzdychal. Napokon Dauge povedal:
- Mám hlad. Charlie, kde je polievka? Vám sa rozliala, ale my sme hladní. Kto má dnes službu?
- Ja, - ozval sa Mollar. Keď spomenuli jedlo, začalo ho mykať ešte viac. No ticho riekol:
- Pôjdem a pripravím novú.
- Slnko, - zvolal náhle Jurkovskij.
Dauge sa pritisol k periskopu.
- No vidíte, - povedal Mollar. - My opäť vidíme Slnko.
- To nie je Slnko, - tvrdil Dauge.
- T-tak je, - opravil sa Jurkovskij. - T-to, prosím, nie je Slnko.
Vzdialený kotúč svetla v jasnohnedej hmle bledol, až sa napo-kon rozplynul do sivastých fľakov a zmizol. Jurkovskij, sledujúc neznámy výjav, mocne stisol zuby, až mu zaprašťalo v sluchách.

- Chcem jesť, - opakoval nástojčivo Dauge.
- Poďme do kuchyne, Charlie.
Šikovne sa odlepil od steny, plavne sa vzniesol ku dverám a ot-voril ich. Mollar ho nasledoval, no jeho pohyby boli prudšie, vynies-lo ho a hlavou narazil o okraj dverí. Dauge ho chytil za ruku a vtiahol do chodby. Jurkovskij ešte počul, ako sa Charlieho spytuje:
- No, ako sa cítite? Dobre?
- Dobro! No nie celkom, - odvetil Mollar.
- To nič, - povedal Dauge srdečným hlasom.
- Zvyknete si.
To nič, zopakoval si v duchu Jurkovskij. Čoskoro bude všetké-mu koniec. Potom pozrel do periskopu. Bolo vidieť, ako hore, odkiaľ padal ich planétolet, hustla hnedá tma. No dolu v bezodnej kyslíko-vej priepasti sa mihotalo zvláštne ružovkasté svetlo. Jurkovskij pri-vrel oči. Žiť, pomyslel si. Žiť dlho! Večne žiť! Hoci hluchý, slepý i nemý. Len žiť! Cítiť na vlastnej koži slnečné lúče, vietor a priateľa vedľa seba. I bolesť, bezvládnosť a žiaľ ako teraz. Nech je vždy tak ako teraz! Oboma rukami si vošiel do vlasov a z celej sily sa za ne pomykal. Zrazu si uvedomil, ako prudko dýcha. Strhol sa. Pocit strašného, neznesiteľného úžasu sa stratil. Áno, mal už takéto pocity. Pred devätnástimi rokmi na Marse, potom pred desiatimi na Golgote a predminulý rok opäť na Marse. Záchvaty šialenej túžby po živote. No to prejde. Treba to pretrpieť ako nemoc, ako bolesť. Ľoša im pri-kázal utesnit vodiace drážky. Zdvihol hlavu z dlaní a zistil, že sedí na dlážke. Klesanie Tachmasibu sa spomalilo, veci nadobudli svoju váhu.
Jurkovskij sa pobral k neveľkému pultu a poupchával vyústenie líšt, rozličné zásuvky pre káble. Veľmi dôkladne uzavrel zámok ná-bojovej komory, uložil porozhadzované zásobníky. Potom sa pozrel do periskopu. Zdalo sa mu, že tma nad nimi bola skutočne hustejšia a ružovkastý opar dolu sýtejší. Zamyslel sa. Tak blízko k Jupiteru sa nedostal ani jeden človek, hádam len Sergej Petruševskij, česť jeho pamiatke, no najpravdepodobnejšie zahynul skôr. Aj on mal poško-dený odrážateľ.
Vyšiel na chodbu a pobral sa do spoločenskej kabíny, nazerajúc cestou do každých dverí. Tachmasib ešte stále klesal, hoci už zďale-ka nie tak prudko. Jurkovskij kráčal po prstoch ako pod vodnou hla-dinou a rukami udržiaval rovnováhu. Z času na čas nedobrovoľne poskočil.
V prázdnej chodbe sa zrazu rozľahol pritlmený výkrik Mollara, pripomínajúci niečím vojenský povel:
- Ako sa máte, Gregoar, dobro?
Daugemu sa zrejme podarilo dostať rádiooptika do jeho zvyčaj-nej nálady. Gregoarovu odpoveď už Jurkovskij nepočul.
- Dobre, - zašepkal si sám pre seba a ani nespozoroval, že sa už nezajakáva.
Nazrel do kabíny Michaila Antonoviča. Bola v nej tma a zacítil akúsi zvláštnu, dráždivú vôňu. Vošiel dnu a zažal svetlo. Uprostred kajuty ležal spadnutý kufor. Jurkovskij ešte nikdy nevidel kufor v takom neporiadku. Vyzeral, akoby v ňom explodovala menšia nálož. Matná povala i steny kabíny boli postriekané akýmisi hnedými sliz-kými machuľami, ktoré vydávali dráždivú vôňu.
- Mäkkýše so špeciálnym korením, - skonštatoval okamžite Jurkovskij. Túto špecialitu mal aj on veľmi rád, no žiaľ, z jedálneho lístku kozmonautov ju nemilosrdne vyškrtli. Obzrel sa a tesne nad dvermi videl stopu po zrážke s meteoritom. Všetky oddelenia gondo-ly pre posádku bolí hermetické. Pri zrážke s meteoritom sa prívod vzduchu automaticky zastavil, kým smoloplast dieru po náraze mete-oritu nezalial. Trvalo to jednu, maximálne dve sekundy. No i za taký-to krátky čas mohol tlak v kabíne zaznamenať značné výkyvy. Pre ľudí to nebolo nebezpečné, no konzervy pri poklese atmosferického tlaku explodovali.
Ach, kontraband, pomyslel si Jurkovskij. Ej ty starý maškrtník. No počkaj! Dostaneš od kapitána svoje! Bykov takéto veci na palube jednoducho neznášal.
Jurkovskij sa ešte raz poobzeral po kabíne, potom zhasol svetlo a vyšiel na chodbu. Vtedy pocítil únavu, ba priam olovenú ťarchu \/ celom tele
- Dočerta, ako som zmľandravel - zahundral.
Vzápätí však pocítil, ako ho reže šnúrka, na ktorej mal na krku zavesený laryngofón, a pochopil, čo je vo veci. Klesanie sa končí. O niekoľko minút sa príťažlivosť zdvojnásobí. Nad hlavou budú mať desaťtisíc kilometrov stlačeného kyslíka a pod nohami šesťdesiattisíc kilometrov stlačeného, až tekutého kyslíka. Každý kilogram váhy tela bude vážiť dva kilogramy i viac.
- Chudák Charlie, - vzdychol si. - A úbohý Miša.
- Voldemar, - oslovil ho zozadu Mollar. - Voldemar, pomôžte nám s polievkou! Je neobyčajne ťažká.
Jurkovskij sa obzrel. Dauge a Mollar, červení a spotení od ná-mahy, ťahali z kuchyne plne naložený vozík s obedmi. Z misiek sa parilo. Jurkovskij im vyšiel v ústrety, no zistil, že to nie je také jed-noduché. Mollar slabo vzdychol a sadol si na dlážku. Tachmasib sa celkom zastavil - to bola jeho konečná stanica.
PLANÉTOLOGOVIA KŔMIA RÁDIOOPTIKA
- Kto pripravil tento obed? - spýtal sa Bykov a prebehol pohľa-dom po prítomných.
Michail Antonovič ťažko dýchal, v prsiach mu pískalo a hrudou sa opieral o stôl. Tvár mal červenú, spuchnutú.
- Ja, - priznal sa nesmelo Mollar.
- Čo sa stalo? - zaujímal sa Dauge.
Všetci hovorili hlbokým hlasom a s pomerne veľkou námahou; sotva zo seba súkali slová. Mollar sa pokúsil o úsmev a ľahol si ho-reznak na diván. Bolo mu nevoľno. Tachmasib už neklesal a preťa-ženie sa stávalo neznesiteľným. Bykov pozrel na Mollara.
- Tento obed vás zabije, - povedal napokon. - Ak ho zjete, viac nevstanete. Roztrhne vás, chápete?

- Och, dočerta, - poznamenal zlostne Dauge. - Zabudol som na narastanie váhy.
Mollar ležal so zatvorenými očami a ťažko dýchal. Spodnú če-ľusť mal ovisnutú.
- Zjeme iba bujón, - pokračoval Bykov, - a dosť! Viac ani omr-vinku! - Pozrel na Michaila Antonoviča a vyceril naňho v neveselom úsmeve zuby. - Viac ani kúsok, - zopakoval ešte raz.
Jurkovskij vzal naberačku a ponalieval bujón do tanierov.
- Ťažký obed, - povedal.
- Chutne rozvoniava, - poznamenal Michail Antonovič. - Mo-hol by si mi ešte ti trochu pridať, Voloďka?
- Stačí, - zakročil Bykov prísne. Pomaly chlipkal polievku, dr-žiac lyžicu celou rukou ako dieťa.
Jedli mlčky Mollar s námahou zdvihol hlavu, no opäť si ľahol.
- Nemôžem, - povedal. - Prepáčte mi, nemôžem.
Bykov odložil lyžicu a vstal.
- Odporúčam všetkým cestujúcim ľahnúť si do pretlakových komôr.
Dauge pokrútil záporne hlavou.
- No, ako myslíte, - povedal Bykov. - Mollara tam však bez-podmienečne uložte!
- Dobre, - prikývol Jurkovskij.
Dauge vzal tanier, prisadol si k Mollarovi na diván a začal ho kŕmiť ako chorého. Mollar, ani neotvoriac oči, hlasito prehĺtal bujón.
- A Ivan je kde? - spýtal sa Jurkovskij.
- Má službu, - odvetil Bykov. Potom vstal, zobral hrnček so zvyškom bujónu a podišiel, ťažko vlečúc nohy, ku dverám.
Jurkovskij stisol zuby pri pohľade na jeho ohnutý chrbát.
- Všetko, mládenci, - poznamenal smutne Michail Antonovič. - Začínam odtučňovaciu kúru. To predsa takto nejde. Vážim teraz takmer dvesto kilogramov. Strašné čo i len na to pomyslieť. A bude ešte horšie. Ešte vždy mierne klesáme.
Dohovoril, oprel sa chrbtom do kresla a zapuchnuté ruky zložil do lona. Potom sa ešte trochu pohniezdil, vyložil ruky na operadlá a zaspal.
- Spí si, tučniak, - povedal Deuge, obzrúc sa naňho. - No, Char-lie, ešte lyžicu za otecka. Tak! A teraz za mamičku …
- Nemôžem. Prepáčte, - mrmlal Mollar. - Nemôžem. Ľahnem si! - Potom čosi šepotal po francúzsky a ľahol si.
Dauge položil tanier na stôl.
- Michail, - oslovil potichu navigátora. - Miša.
Michail Antonovič ďalej nahlas chrápal.
- Ja-ja ti ho hneď preberiem, - povedal Jurkovskij. - Michail, prihovoril sa mu láskavo, - Michail, podávajú sa mäkkýše s korením.
- Č-čo? - strhol sa navigátor
- Nečisté svedomie, - poznamenal Jurkovskij.
Dauge pozrel nechápavo z jedného na druhého a potom tvrdo zaútočil na navigátora.
- Čo to tam stvárate v kabíne?
Michail Antonovič najskôr zažmurkal červenými viečkami, po-tom sa zamrvil v kresle a veľmi ticho povedal:
- Ach, celkom som zabudol… - a pokúšal sa vstať.
- Seď! - prikázal mu Dauge.
- T-tak čo tam robíte? - pridal sa Jurkovskij.
- Nič zvláštne, - odvetil vyhýbavo Michail Antonovič a obzrel sa pritom na dvere veliteľskej kabíny. - Naozaj nič, mládenci. Iba…
- Mí-Míša, - nedal sa odbiť Jurkovskij. - M-mne sa vidí, že on niečo vy-vymyslel.
- Hovor, brucháč, - naliehal ostro Dauge.
Navigátor sa znovu pokúsil vstať.
- S-seď! - zadržal ho Jurkovskij nemilosrdne.
- Mäkkýše. S korením. Vrav!
Michail Antonovič očervenel ako rak.
- Nie sme už deti, - povedal Dauge. - Neraz sme boli vo vážnej situácii. Čo to tam máte za tajnosti?
- Ešte je nádej, - takmer zašepkal Michail Antonovič.
- Nádej, nádej, - opakoval nespokojne Dauge. - Hovor kon-krétne!
- Nepatrná nádej, - dodal navigátor. - Naozaj, chlapci, ja už musím ísť.
- A čo to vlastne robia? - nástojil Dauge. - Čo robí Ľoša a Ivan?
Michail Antonovič sa pozrel s ťažkým srdcom na dvere veliteľ-skej kabíny.
- On vám to nechcel povedať, - zašepkal. - Nechcel vás upoko-jovať planou nádejou. Alexej dúfa, že sa z toho dostaneme. Teraz prestavujú systém magnetických lapačov… Prosím vás, nechajte ma už! - zakričal napokon tenkým prenikavým hlasom. Akosi sa mu podarilo vstať a kolísavým krokom odišiel do veliteľskej kabíny.
- Mon dieu, - vzdychol si ticho Mollar a znovu si ľahol horez-nak.
- Ech, to všetko sú hlúposti, - hundral Dauge.
- Napokon Bykov nevie nečinne sedieť, ani keď už smrť číha za chrbtom. Poďme! Poďte, Charlie, uložíme vás do pretlakovej komo-ry. Tak rozkázal kapitán.
Vzali Mollara popod pazuchy, zdvihli ho a viedli na chodbu. Mollar bol taký slabý, že ani hlavu neudržal rovno. Kolembala sa mu z boka na bok.
- Mon dieu, - šeptal. - Prepáčte, ja byť celkom nedobrý medzi-planetárny letec. Ja byť rádiooptik_…
Šlo sa im ťažko a navyše museli vliecť Mollara. No napokon sa predsa len akosi dostali do jeho kabíny a uložili ho do

pretlakovej komory. Ležal tam poľutovaniahodný, zadýchaný, ubolený, sinavý.
- O chvíľu bude dobre, Charlie, - utešoval ho Dauge.
Jurkovskij mu mlčky zamával a v tom momente sa skrútil od bo-lesti v chrbtici.
- Po-poležte si, od-oddýchnite si, - dodal po chvíli.
- Dobro, ďakujem vám, súdruhovia, - ďakoval im Mollar.
Dauge potom zavrel vrchnák pretlakovej komory a zabúchal naň. Mollar mu odpovedal zabúchaním.
- No, to by bolo v poriadku, - poznamenal Dauge. - Teraz by sme sa mali obliecť do pretlakových kombinéz.
Jurkovskij zamieril ku dverám. Na Tachmasibe však boli iba tri také obleky pre posádku. Predpokladalo sa, že cestujúci budú v čase preťaženia v pretlakových komorách.
Obišli preto všetky kabíny a pozbierali podušky a prikrývky, ktoré našli. V kabíne, kde bolo observatórium, si ich potom poukla-dali okolo periskopov, aby mohli robiť pozorovania. Obložení zo všetkých strán poduškami potom ležali a mlčky oddychovali. Dýcha-lo sa im ťažko. Mali pocit, akoby im na prsiach ležal obrovský bal-van.
- S-spomínam si, že v škole sme na tréningu absolvovali veľké preťaženia, - ozval sa Jurkovskij. - Mnohí sme vtedy začali pestovať "štíhlu líniu".
- Áno, - prisvedčil mu Dauge. - Ale aby som nezabudol. Čo je to za hlúposť s tými mäkkýšmi s korením?
- Po-podarené, čo? - zasmial sa Jurkovskij. - Náš navigátor si tajne viezol niekoľko konzerv a explodovali mu v batožine.
- Ale čo? - začudoval sa Dauge. - To je kontraband. Nediscip-linovanosť. Má šťastie, že Bykov teraz nemá čas na také veci.
- R-B-Bykov o tom iste nič nevie, - povedal Jurkovskij. A ani vedieť nebude, pomyslel si.
Dauge vzal denníky so záznamami pozorovaní a prezeral si ich. A Jurkovskij sa o ne zaujímal. Po chvíľke sa začali škriepiť o pôvode meteoritov a o príčine zrážky s nimi. Dauge sa domnieval, že išlo o náhodný roj. Jurkovskij sa skôr prikláňal k názoru, že to bol prstenec meteoritov, obiehajúcich okolo Jupitera.
- Prstenec? Okolo Jupitera? - opakoval pochybovačné Dauge.
- Áno, - trval na svojom Jurkovskij. - Už dávno som na to mys-lel A teraz sa mi to iba potvrdilo.
- Nie, - namietal Dauge. - To nie je prstenec. Skôr polkruh.
- Tak nech je to polkruh, - súhlasil Jurkovskij.
- Kangrén je chlapík, - pokračoval Dauge. - Jeho výpočty sú úplne správne. Presné!
- No, nie celkom, - protirečil mu Jurkovskij.
- A to už prečo? - spýtal sa Dauge.
- Preto, lebo teplota stúpa pomalšie, - vysvetľoval Jurkovskij.
- Je to vnútorné žiarenie neklasického typu, - namietol Dauge.
- Áno, neklasického, - prisvedčil Jurkovskij.
- Kangrén s tým nemohol rátať, - pokračoval Dauge.
- Mohol, - odporoval mu Jurkovskij. - Už sto rokov sa o tom polemizuje, takže s tým mohol rátať.
- Ty sa jednoducho hanbíš, - tvrdil Dauge. - Tak si sa s ním vtedy o tom v Dubline škriepil, že ti je teraz hanba.
- Si obyčajný chruňo, - nazlostil sa Jurkovskij. - Ja som rátal s neklasickými efektmi…
- Viem, - prerušil ho Dauge.
- Ak to teda vieš, - povedal Jurkovskij dôrazne, - tak potom ne-táraj hlúposti!
- Nekrič na mňa, - ohradil sa Dauge. - To nie sú hlúposti. Ne-klasické efekty, neklasické efekty… Ty si s nimi rátal, no a aký to malo význam, vidíš sám.
- Pre teba to malo taký význam, že si dosiaľ neprečítal môj po-sledný príspevok, - odvrkol nahnevane Jurkovskij.
- Dobre, dobre, - chlácholil ho Dauge a dodal: - Mám opuchnu-tý chrbát.
- Aj ja, - povedal Jurkovskij. Obrátil sa na brucho a vzoprúc sa nohami i rukami, pokúšal sa kľaknúť. Nebolo to jednoduché. Naklo-nil sa k periskopu a zahľadel sa doň.
- P-p-pozri sal - vykríkol po chvíli. Dauge sa pritiahol k peris-kopu.
Tachmasib sa vznášal v prázdnom priestore, ožiarenom ružo-vým svetlom. Široko ďaleko nevideli nijaký pohyb, nič, na čom by mohlo oko spočinúť. Všade vôkol bolo len ružové svetlo. Zdalo sa, že hľadíš zblízka na svetielkujúcu obrazovku.
- Smutné, čo? - ozval sa Jurkovskij.
Potom si napravil podušky a znovu si ľahol na chrbát.
- Toto ešte nikto nevidel, - povedal Dauge.
- T-takéto pozorovanie nemá cenu, - mienil Jurkovskij. - Ne-nejako by sme mali zapojiť k periskopu spektrograf.
- Hlúposť, - namietol Dauge, sotva ševeliac perami. Potom sa aj on zošmykol do podušiek a uložil sa na chrbát. - Škoda, - pozname-nal o chvíľu, - veď to ešte nikto nikdy nevidel.
- Ech, či mi je nanič, keď nemôžem pracovať,- ponosoval sa ľú-tostivo Jurkovskij.
Dauge sa zrazu zdvihol na lakťoch, naklonil hlavu a započúval sa.
- Čo je? - spýtal sa Jurkovskij.
- Ticho! - zahriakol ho Dauge. - Počúvaj!
Jurkovskij sa započúval. Do observatória odkiaľsi doliehal sla-bučký, sotva počuteľný hukot, ktorý pozvoľne narastal a opäť tíchol. Ponášalo sa to na bzučanie obrovského čmeliaka.
- Čo je to? - spýtal sa Dauge.
- N-neviem, - odvetil mu potichu Jurkovskij. Potom si sadol a dodal: - Možno začína pracovať reaktor.
- Nie, to je odtiaľ, - ukázal Dauge rukou smerom k periskopu. - Nože… - a znovu sa započúval. Opäť bolo počuť postupne silnejúce dunenie, potom "obrovský čmeliak" zmĺkol, no o sekundu sa to zača-lo zas.

- Treba sa na to pozrieť, - povedal Dauge. Kľakol si a tvárou sa oprel o okulár periskopu.
- Pozri! - zakričal.
Aj Jurkovskij sa zdvihol k periskopu.
Zo žltoružového nekonečna sa vynárali obrovské dúhové gule Ponášali sa na mydlové bubliny, hrajúce zelenou, modrou i červenou farbou. Na pohľad to bolo veľmi pekné, ale vonkoncom nepochopi-teľné. Gule rozličnej veľkosti sa s rastúcim dunením rýchlo približo-vali a potom mizli z dohľadu. Dauge sa kŕčovito chytil vrúbkovaného bubna diaľkomeru. Jedna mimoriadne veľká guľa sa mihla celkom blízko Tachmasibu. Na niekoľko okamihov naplnil kabínu neznesi-teľne nepríjemný bzukot. Tachmasib sa mierne zakolísal.
- Hej, observatórium, - ozval sa v amplióne Bykovov hlas. - Čo je to tam vonku?
- Fe-fenomény, - odvetil mu Jurkovskij, skloniac hlavu k mik-rofónu.
- Čo? - spýtal sa Bykov.
- Akési bubliny, - začal vysvetľovať Jurkovskij.
- To vidím aj ja, - zavrčal Bykov a odmlčal sa. Bubliny zmizli.
- Hľa, - povedal Dauge. - Priemery: päťsto, deväťsto a tritisíc tristo metrov. Ak sa, pravdaže, v tomto prostredí dá merať. Viac som nestihol. Čo to len môže byť?
V ružovom priestore sa ukázali ešte dve bubliny. Hlboký basový zvuk mohutnel a znovu stíchol.
- Nikdy sa nedozvieme, čo sa tam deje, - vzdychol si Jurkov-skij.
- Bubliny v plyne? - - neprestával sa čudovať Dauge. - Ale na-pokon, akýže plyn, veď má hustotu benzínu…
Po týchto slovách sa obzrel. Na prahu otvorených dverí sedel Mollar s hlavou opretou o veraje. Koža na tvári mu pod vplyvom príťažlivosti ovisla. Čelo mal bledé a krk tmavočervený.
- To byť ja, Mollar, - hlásil sa
Ľahol si na brucho a priplazil sa k svojmu miestu pri závere vr-hača bômb. Plenétológovia naňho mlčky pozerali, potom Dauge vstal, vzal svoje dve podušky a dve od Jurkovského a pomohol Mol-larovi pohodlnejšie sa uložiť.
- Veľmi smutno sa cítim, - prerušil napokon mlčanie Mollar. - Nemôžem byť sám. Tak sa mi chce rozprávať. - Hovoril zrozumiteľ-ne ale s nepredstaviteľne zlým prízvukom.
- Charlie, - oslovil ho Dauge. - Sme šťastní, že letíte s nami. - A potom ešte úprimne dodal: - Aj nám je smutno, ale my tu celý čas diskutujeme.
Mollar sa pokúsil posadiť, rozmyslel si to však a zostal ležať. Ťažko dýchal a hľadel do povaly.
- Tak čo, ako sa máme? Aký je život? - spýtal sa ho Jurkovskij.
- Život, život je krásny, - odvetil Mollar so smutným úsmevom. - Len ho je málo!
Aj Dauge si ľahol a upieral pohľad dohora. - Málo máme živo-ta, pomyslel si. Oveľa menej, ako sa nám žiada. - A polohlasne po lotyšsky zahrešil.
- Čo? - spýtal sa Mollar.
- Ale, kľaje, - vysvetlil mu Jurkovskij.
Mollar vzápätí vysokým hlasom povedal:
- Priatelia moji!
Planétológov jeho slová akoby zelektrizovali. Obaja sa naňho pozreli.
- Priatelia, - zopakoval Mollar. - Čo mam robiť? Vy ste skúsení medziplanetárni letci. Ste veľkí ľudia, hrdinovia. Áno, hrdinovia! Mon dieu! Vy ste pozerali častejšie do očí smrti ako ja pozerať do očí dievčaťa. - Žalostne pokýval hlavou. - Ja vôbec nemám skúse-nosti. Cítim sa zle a chcel by som veľa povedať, no teraz je už čosko-ro koniec a ja neviem, ako to povedať. Áno, áno, ako to vlastne teraz len hovoriť?
Hľadel na Daugeho a Jurkovského planúcimi očami.
- Dočerta! - zahundral rozpačito Dauge a pozrel na Jurkovské-ho, ktorý ležal s rukami založenými pod hlavou a úkosom pozoroval Mollara
- Dočerta! - začal znovu Dauge. - Už som na to aj zabudol.
- M-môžem vám porozprávať, ako mi chceli amputovať nohu, - navrhol Jurkovskij.
- Dobre! - súhlasil veselo Dauge. - A potom nám aj vy rozpo-viete niečo veselé, Charlie, áno?
- Ach, vy stále žartujete, - bránil sa Mollar
- A môžete nám aj zaspievať, - nahováral ho Dauge. - Však nám zaspievate, Charlie?
- Ach, - vzdychol Mollar. - Som celkom nanič.
- Zďaleka nie, - uisťoval ho Dauge - Držíte sa výborne, Char-lie. A to je najhlavnejšie. Nože, Vladimír, však sa Charlie dobre drží?
- S-samozrejme, - prisvedčil Jurkovskij. - P-pozoruhodne!
- A kapitán nespí, - pokračoval živo Dauge.
- Všimli ste si, Charlie? Náš kapitán čosi vyšpekuloval.
- Áno, - ozval sa Mollar. - Áno! Náš kapitán, to je veľká nádej.
- M-meter deväťdesiatpäť, - poznamenal Jurkovskij.
Mollar sa zasmial.
- Vy všetci žartujete, - povedal po chvíli.
- My debatujeme a pozorujeme, - tvrdil Dauge.
- Charlie, chcete sa pozrieť do periskopu? To je krása! To ešte nikto nikdy nevidel, - presviedčal Mollara a sám priložil oko k oku-láru. Jurkovskij videl, ako sa mu narovnal chrbát. Dauge sa chytil oboma rukami podstavca periskopu.
- Bože môj, - zvolal. - Planétolet!
V ružovom priestore visel planétolet. Bolo ho veľmi dobre vi-dieť, rozoznávali na ňom všetky detaily. Podľa všetkého

nebol od Tachmasibu vzdialený viac ako dva-tri kilometre. Bol to fotónový dopravný planétolet prvej triedy s parabolickým odrážateľom, pri-pomínajúcim rozprestretú sukňu, s guľatou obývacou gondolou a diskovitým priestorom pre náklad. Na ďaleko vyčnievajúcich kon-štrukciách trčali tri cigary havarijných rakiet. Planétolet visel bez pohybu. Bol celý sivý ako v čiernobielom filme.
- Kto je to? - spýtal sa Dauge takmer šeptom. - Vari len nie Petruševskij?
- P-pozri sa mu na odrážateľ, - upozornil ho Jurkovskij.
Odrážateľ sivého planétoletu bol na okraji rozbitý.
- Nemali šťastie, chlapci, - prehodil Dauge
- Ó! - vykríkol Mollar. - Tam byť ešte jeden. Druhý planétolet, presne taký istý, visel o kúsok hlbšie ako prvý.
- Aj ten má rozbitý odrážateľ, - poznamenal Dauge.
- Už r-rozumiem, - zvolal víťazoslávne Jurkovskij. - To je náš Tachmasib. Je to fatamorgána!
Išlo tu dokonca o dvojitú fatamorgánu. Dolu v hĺbke sa zrazu vynorilo niekoľko dúhovo sfarbených bublín. Prudko stúpali hore k vidine Tachmasibu, ktorá sa začala chvieť až napokon zmizla. No o kus ďalej sa zjavila znovu, dokonca až tri.
- Aké pekné bubliny, - obdivoval ich Mollar. - A spievajú!
Potom si znovu ľahol na chrbát. Z nosa mu začala tiecť krv. Po-smrkával, mračil sa a občas sa pozrel na planétológov, či nevidia, čo sa mu stalo. Tí sa, samozrejme, tvárili, že nič nezbadali a usilovali sa nepozerať na Mollara. Krvácanie z nosa nemožno zastaviť. Musí prestať samo. Rádiooptika by bolo treba uložiť do pretlakovej komo-ry, lenže… No, nič to, hádam sa zastaví aj samo od seba. Mollar ti-cho posmrkával.
- Aha, tam je ešte jedna fatamorgána, - ozval sa po chvíli mlča-nia Dauge.
Jurkovskij pozrel do periskopu. Nie, to nie je možné, pomyslel si. To nemôže byť pravda. Tachmasib sa plavne vznášal nad vrcho-lom obrovskej sivej skaly. Jej úpätie sa strácalo v ružovom opare. Vedľa sa vypínala druhá skala, holá, na niekoľkých miestach kolmo rozčesnutá. A o kus ďalej sa tiahla reťaz ostrých končistých vrchol-cov. Do observatória doľahlo dunenie, podobné zvuku valiacej sa lavíny.
- T-to už nie je fatamorgána, - povedal Jurkovskij. - To sa po-dobá jadru.
- Nezmysel, - prerušil ho Dauge.
- D-dosť možné, že Jupiter predsa len má jadro.
- Hlúposti, hlúposti, - opakoval netrpezlivo Dauge.
Horský masív pod Tachmasibom nemal konca-kraja.
- Hľa, ešte, - poznamenal Dauge.
Nad skalné končiare čnela temná neforemná silueta obrovského balvanu, ktorý ako sa zjavil, tak zmizol. Vzápätí sa však zjavil druhý, tretí a ďaleko za nimi sa vŕšila sotva viditeľná obrovská masa týchto balvanov. Horský masív pomaly klesal, až celkom splynul s okolím. Jurkovskij, nespúšťajúc oči ž periskopu, si priložil k ústam mikrofón. Bolo počuť, ako mu pri tomto pohybe zapraskalo v kĺboch.
- Bykov, - zakričal do mikrofónu. - Alexej!
- Alexej tu nie je, Vladimír, - ozval sa z amplión navigátorov hlas, trochu zadychčaný, ale silný. - Je pri reaktore.
- M-Michail, letíme nad skalami, - oznámil mu Jurkovskij.
- Nad akými skalami? - spýtal sa vyľakane navigátor.
V diaľke sa zjavila nápadne rovná, akoby zvalcovaná rovina, ovenčená nevysokou hradbou oblých pahorkov a rovnako nečakane zasa zmizla v ružovom nekonečne.
- Ne-nevieme, - odvetil Jurkovskij.
- Hneď sa pozriem, Voloďka, - povedal Michail Antonovič.
V periskope sa znovu zjavil obraz skalnatej krajiny, no vrcholce jej hôr, čuduj sa svete, boli obrátené smerom dolu, k zemi. Bol to zvláštny, fantastický pohľad. Jurkovskij si najskôr myslel, že aj to je fatamorgána. No potom pochopil.
- Jo-Johanič, to nie je jadro planéty. To je cintorín.
Dauge nechápal.
- To je cintorín svetov, - vysvetľoval mu Jurkovskij. - Planéta ich pohltila.
Dauge dlho mlčal a potom zašepkal:
- Aké objavy, aké objavy! Prstenec, ružové žiarenie, cintorín svetov… Škoda, večná škoda.
Obzrel sa a oslovil Mollara. Ten mu neodpovedal. Ležal doluz-načky v bezvedomí.
Odniesli ho do pretlakovej komory. Priviedli ho k vedomiu. Bol veľmi opuchnutý, vyčerpaný a okamžite zaspal. Keď sa vrátili do observatória, znovu si sadli k periskopom. Popod Tachmasib, popri ňom a občas i nad ním plávali v stlačenom kyslíku zvyšky nezná-mych svetov: horské masívy, obrovské balvany i priezračné mračná prachu. Potom prúdenie odnieslo Tachmasib stranou a v periskope bolo vidieť len prázdny ružovkastý priestor.
- Som unavený ako pes, - povedal Dauge a ľahol si na bok.
- Myslel som si, že je to jadro planéty, - poznamenal po chvíli Jurkovskij.
- Nie, to nemohlo byť jadro, - oponoval mu Dauge.
Jurkovskij si pretrel tvár dlaňami a znovu volal Daugeho k pe-riskopu.
Ešte dlho pozorovali. Mnoho videli a počuli, alebo sa im to as-poň zdalo. Obaja boli veľmi unavení a občas sa im zatmelo v očiach. Steny observatória akoby sa rozplynuli a všade bolo iba ružové ma-rivo. Videli blesky neobyčajnej veľkosti a sily, ktoré sa križovali v tme nad Tachmasibom i pod ním v ružovej priepasti. Zazreli čosi, čo im pripomínalo vlniace sa kusy látky, ktoré s hvizdotom preplávali okolo nich. Usilovali sa rozpoznať tajomné tiene, ktoré sa občas zja-vili v hmle. Škriepili sa o ích veľkosti. Počuli pískanie, vytie, hrmot i neobyčajné, tajomné zvuky, ponášajúce sa na ľudské hlasy. Dauge navrhol, aby ich zachytili na magnetofónovú pásku, no vtedy už Jur-kovskij spal, ležiac na

bruchu. Obrátil ho na chrbát, znovu sa vrátil k periskopu a pozoroval ďalej sám.
Do observatória sa pootvorenými dverami vplazila Rukavička, vlečúc brucho po zemi. Bola celá modrá so škvrnou na hlave a usala-šila sa Jurkovskému na kolenách. Dauge ju chcel odohnať, no nemal toľko sily. Ani len hlavu už nevládal držať rovno. Aj Rukavička ťaž-ko dýchala a ťarbavo mihala očami. Fúzy na tlame mala zježené a polmetrový chvost sa jej kymácal v rytme dýchania.
ČAS LÚČENIA
Žilinovi sa pracovalo nepredstaviteľne ťažko. Niekoľko ráz u-padol do bezvedomia. Vynechávalo mu srdce a občas všetko zalieva-la červená hmla. V ústach cítil chuť krvi. Veľmi sa hanbil, pretože Bykov pracoval bez prestania, húževnato a rytmicky ako stroj, hoci zrejme ani jemu nebolo ľahko. Mal bledú tvár, červenú opuchnutú šiju a namáhavo dýchal.
Žilin už zo dve hodiny pochyboval o zmysle ich práce. Stratil akúkoľvek nádej i túžbu po živote. No zakaždým, keď sa prebral z bezvedomia, pokračoval v práci, pretože videl vedľa seba Bykova neúnavne a mlčky pracovať.
Ak sa nám podarí vyviaznuť, myslel si Žilin, nepôjdem s expe-díciou na Pluto, a vôbec nikam, kým nebudem ako Ryšavý pustovník Bykov. Žilin nevedel, odkiaľ sa vzala taká čudná prezývka. Pokiaľ sa pamätal, všetci starší vedci i piloti si Bykova veľmi vážili. Ak sa z toho dostanem, zaumieňoval si v duchu, musím byť taký ako Bykov. Ak nie, musím zomrieť tak statočne ako on. Keď Žilin upadol do bezvedomia, kapitán robil aj jeho prácu, keď sa prebral, vrátil sa na svoje miesto.
Napokon Bykov povedal: "Poďme!" a vrátili sa do veliteľskej kabíny. Michail Antonovič spal v kresle pri samopočítači. Občas nahlas zachrápal. Samopočítač nepracoval, bol vypnutý. Bykov sa naklonil ponad navigátora, vzal do ruky mikrofón a oznámil:
- Všetci cestujúci do spoločenskej kabíny, okamžite!
- Čo? - spýtal sa rozospatý navigátor. - Čo to má znamenať? Vari už…
- Už, - odbil ho Bykov. - Poďme do spoločenskej kabíny!
Počkal, kým sa Michail Antonovič, mračiac sa a postonávajúc, vyhrabe z kresla a potom povedal ešte raz:
- Poďme!
Len čo vošli do spoločenskej kabíny, Michail Antonovič zamie-ril ká kreslu, uvelebil sa v ňom a založil si ruky na brucho. AJ Žilín si hneď sadol, lebo sa mu triasli nohy. Na stole boli ešte taniere a lyžice od obeda, akoby boli iba pred chvíľou dojedli.
Potom sa otvorili dvere vedúce na chodbu a do kabíny vošli ces-tujúci. Planétológovia viedli medzi sebou Mollara, ktorý stískal v jednej ruke zakrvavenú vreckovku. Dauge a Jurkovskij ho usadili na dívan a sadli si vedľa neho.
Žilin si ich obzeral. Vari aj ja mám takú papuľu? To sa pýtal sám seba a ukradomky si pošúchal tvár. Zdalo sa mu, že líca má vpadnuté a podbradok veľmi tučný asi ako Michail Antonovič. Cítil, akoby mu po tvári behali mravce. Že by mu meravela tvár?
- Tak, - vyrušil ho z úvah kapitánov hlas. Bykov vstal zo stolič-ky v rohu miestnosti, podišiel k stolu a oprel sa oň celou váhou.
- Tak, - začal znovu, - až dosiaľ sme sa zaoberali pre-stav-bou Tachmasibu. Pre-stav-bu sme už skončili. - Hoci sa mu akosi nedari-lo správne vysloviť slovo prestavba, nevzdal sa a preslabikoval ho dvakrát za sebou. - Teraz môžeme znovu spustiť fotónový reaktor. No skôr ako to urobíme, chcem vás informovať o možných dôsled-koch. Upozorňujem vás, že som už rozhodol, a nejdem sa teda s vami radiť alebo sa pýtať na váš názor…
- Stručnejšie, Alexej, - súril ho Dauge.
- Už som rozhodol, - zopakoval Bykov, - ale myslím, že máte právo vedieť, ako sa to môže skončiť. Po prvé, spustenie reaktora môže vyvolať explóziu kyslíka okolo nás, ktorá by zničila Tachmasib úplne. Po druhé, prvé vzplanutie plazmy môže zničiť odrážateľ. Je totiž možné, že vonkajšia vrstva zrkadla už podľahla korózii. V ta-kom prípade zostaneme tu. Chápete, čo tým myslím. Po tretie, je tu možnosť, že Tachmasib predsa len prekoná príťažlivosť planéty a…
- Rozumieme, - prerušil Dauge kapitána.
- … dopravíme zásoby potravín na Amalteu, - pokračoval By-kov. - Rozhodol som sa štartovať okamžite. Vyzývam všetkých, aby ihneď odišli do pretlakových komôr. Všetci, bezpodmienečne. Ľahni-te si tam, a nijaké čertoviny! - To platilo predovšetkým pre planéto-lógov, na ktorých sa v tej chvíli prísne pozeral. - Preťaženie bude minimálne osemnásobné. Palubný inžinier dozrie na presné splnenie rozkazu.
Ešte raz sa na všetkých pozrel spod obočia, potom sa zvrtol a pevným krokom odišiel do veliteľskej kabíny.
- Mon dieu, - ozval sa Mollar, slabo posmrkávajúc. Znovu mu začala tiecť krv z nosa.
Dauge krútil hlavou a hundral:
- Potrebujeme niekoho, kto by nám priniesol šťastie.
Žilin vstal.
- Je čas, súdruhovia, - povedal ticho. Želal si, aby sa to čím skôr skončilo. No všetci zostali sedieť.
- Súdruhovia, je čas, - zopakoval Žilin.
- P-prav-depodobnosť priaznivého výsledku nie je väčšia ako desať percent, - poznamenal zamyslene Jurkovskij, trúc si pritom rukami tvár.
Michail Antonovič stonajúc vstal z kresla.
- Mládenci, - oslovil prítomných. - Zdá sa, že sa nám prichodí rozlúčiť. Viete, pre každý prípad… Všeličo sa môže stať, - dodal a vystrúhal pritom nepeknú grimasu.
- Keď lúčiť, tak lúčiť, - ozval sa Dauge. - Tak sa teda rozlúč-me.
- Ale ja neviem ako, - povedal Mollar.
Aj Jurkovskij vstal.

- Rozíďme sa radšej do pretlakových komôr, - radil. - O chvíľu prifŕčí Bykov a bude zle. Má ťažkú ruku. P-pamätám sa ako dnes a bolo to veru už pred desiatimi rokmi.
- Áno, áno, - prerušil ho Michail Antonovič, - Poďte, mládenci, poďte nech sa s vami rozlúčim.
Objal sa s Jurkovským, potom s Daugem a s Mollarom.
- A ty, Miša, kde budeš? - spýtal sa Dauge.
Michail Antonovič pobozkal Žilina, vzlykol a povedal:
- V pretlakovej komore ako všetci.
- A ty, Ivan?
- Ja tiež, - odvetil Žilin.
- A kapitán?
Vyšli na chodbu a tam všetci zastali. Zostávalo im už iba nie-koľko krokov do kabín.
- Alexej Petrovič hovorí, že tu nad planétou neverí automatike, - povedal ticho Žilin. - Sám bude riadiť celú operáciu.
- B-Bykov je Bykov, - poznamenal Jurkovskij, šibalsky sa pri-tom usmievajúc. - V-všetkých nás má na svojich ramenách.
Michail Antonovič vošiel do svojej kabíny,
- Pomôžem vám, monsieur Mollar, - navrhol mu Žilin.
- Hej, - súhlasil rádiooptik a poslušne sa zavesil do Žilina, ktorý ho zaviedol do kabíny a uložil do pretlakovej komory.
- Ako sa máte, Vaňa? - spýtal sa ho smutne Mollar. - Dobre?
- Dobre, monsieur Mollar, - prikývol Žilin.
- A čo dievčatá?
- Ó, vynikajúce, - odvetil rýchle Žilin. - Na Amaltei sú fantas-tické dievčiny.
Potom sa zdvorilo usmial a zavrel príklop na komore. Úsmev mu čoskoro zmizol z tváre pri pomyslení na to, čo ich čaká. Už aby sme to mali za sebou, vzdychol si v duchu.
Vyšiel na chodbu, ktorá sa mu zdala v tej chvíli strašne pustá. Pobúchal po každej pretlakovej komore a znútra mu odpovedal po-dobným spôsobom.
Potom sa vrátil do veliteľskej kabíny.
Bykov sedel v navigátorovom kresle. Na sebe mal kozmický skafander, ktorý Žilinovi pripomínal kuklu húsenice. Iba ryšavá hla-va mu vytŕčala z kombinézy. Vyzeral celkom normálne, bol len veľ-mi unavený a srdítý.
- Všetko v poriadku, Alexej Petrovič, - hlásil Žilin.
- Dobre, - povedal Bykov. - Nemáš strach, chlapče?
- Nie, - odvetil Žilin.
Skutočne sa nebál. Želal si len, aby sa to už čo najskôr skončilo. Zrazu veľmi zatúžil vidieť otca, ako vystupuje zo stratoplánu, mo-hutný, fúzatý, s klobúkom v ruke. Túžil mu predstaviť Bykova.
- No, choď už, Ivan! - vyrušil ho Bykov zo zamyslenia. - O de-sať minút štartujem!
- Dobrú plazmu, Alexej Petrovič, - želal mu na rozlúčku Žilin.
- Ďakujem. A choď už! - posielal ho Bykov.
Musím to vydržať, pomyslel si Žilin. Dočerta, vari to nevydr-žím? Prišiel ku dverám svojej kabíny a zbadal tam Rukavičku. Ledva sa vliekla, pritisnutá k stene. Keď uvidela Žilina, zdvihla k nemu trojuholníkovú hlavu a mdlo zamrkala.
- Chúďa! - poľutoval ju nahlas Žilin. Potom ju opatrne chytil za kožu na krku, vovliekol ju do kabíny, otvoril príklop pretlakovej ko-mory, pozrel na hodinky a vložil Rukavičku dnu. Napokon vošiel aj on do pretlakovej komory a zatvoril za sebou príklop. Ležal v úplnej tme, počul, ako okolo šumí vzduch, a cítil, že tlak sa vyrovnáva a telo každým okamihom stráca na váhe. Cítil sa neobyčajne príjemne. Iba Rukavička sa občas zahniezdila a fúzami, ostrými ako tŕne, ho pichala do ruky. Musím vydržať, pripomínal si znovu, musím. Tak ako on. Vo veliteľskej kabíne Alexej Petrovič Bykov stlačil ukazo-vákom vrúbkovanú klávesnicu štartu.
EPILÓG
Aj na západ Jupitera je pekný pohľad. Žltozelená žiara exosféry pomaly zhasína a hviezdy sa jedna po druhej začnú trblietať ako diamanty na čiernom zamate.
No riaditeľ stanice J nevidel ani hviezdy, ani žltozelenú žiaru nad neďalekými skalami. Pozoroval ľadovú plochu raketodrómu. Tam klesala, očami si to sotva postrehol, obrovská veža Tachmasibu. Táto kozmická loď prvej triedy, poháňaná fotónovým reaktorom, bola určená na prepravu nákladov. Jej rozmery boli obrovské. Spod spektrového klobúka sa zdalo, že Tachmasib klesá na raketodróm sám. Ale v tieni skál i na druhej strane roviny mocné kladkostroje ťahali oceľové laná, ktoré sa občas ostro zablysli. Nimi priťahovali koráb k pristávacej ploche. Slnko jagavo ožarovalo Tachmasib. Bolo vidieť všetky detaily - od ohromnej čaše odrážateľa až po gondolu, v ktorej žila a pracovala posádka. Na Amaltei ešte nikdy nepristála taká obrovská loď, ani taká po-škodená. Okraj odrážateľa mala roztrhnutý, na dvestometrovej rúre fotónového reaktora bolo vidieť fľaky vyžraté vesmírnou koróziou, havarijné rakety trčali na všetky strany na veľmi čudne pokrivených konštrukciách, jedno z oddelení nákladnej kabíny bolo úplne rozbité Disk kabíny sa ponášal na plochú plechovú konzervu, na ktorú niekto stúpil ťažkou olovenou topánkou.
Časť potravín sa iste zničila, pomyslel si riaditeľ. Tachmasib ve-ru nepôjde tak skoro nazad.
- Ten slepačí bujón nám prišiel draho, - poznamenal kuchár Valnoha.
- Slepačí bujón si radšej vyhoďte z hlavy! - povedal riaditeľ. - Vôbec naň nemyslite! Len by ste podaromnici mrhali čas.
- Ale čo, - nedal sa kuchár. - Osadenstvo potrebuje riadnu stra-vu.
Planétolet už stál na pristávacej ploche ponorený do tieňa hôr. Teraz bolo vidieť už len občas slabozelené záblesky, odrážajúce sa od jeho bokov. Potom zažiarili červené svetlá a zjavili sa malé, čier-ne postavičky ľudí.

Strapatý hrb Jupitera zmizol za horizontom. Skaly potemneli, stali sa vyššími.
V náprsnom vrecku riaditeľovho kabáta tenučko zapišťala vysie-lačka. Riaditeľ ju vytiahol a zapol na príjem.
- Počujem, - ohlásil sa.
Tenor službukonajúceho dispečera, rozveselený a bez náznaku ostýchavosti či úcty k nadriadenému, hlásil:
- Súdruh riaditeľ, kapitán Bykov s posádkou a cestujúcimi pri-stál na základni. Očakávajú vás v kabinete.
- Prídem, - odvetil riaditeľ.
Spolu s kuchárom Valnohom sa zviezol výťahom do svojej pra-covne. Dvere pracovne boli roztvorené dokorán. Vnútri bolo plno ľudí. Všetci sa hlučne bavili, rozprávali sa, smiali. Ešte na chodbe začul riaditeľ radostné zvolanie;
- Ako sa máte? A chlapci?
Riaditeľ nevošiel dnu hneď. Postál chvíľku na prahu, obzerajúc si posádku Tachmasibu. Za chrbtom mu nahlas dýchal Valnoha, z čoho sa dalo usúdiť, že je veľmi rozrušený. Prvého zbadali Mollara. Mal ešte mokré vlasy po kúpeli. Francúz živo gestikuloval a smial sa. Okolo neho stáli dievčatá - Zojka, Galina, Nadenka, Jane, Juriko - skrátka celá ženská časť osadenstva Amaltey ho obstúpila a smiala sa vedno s ním. Mollar sa vždy vedel postarať o to, aby ho počúvali všetky dievčati
Potom riaditeľ uvidel Jurkovského, vlastne len jeho hlavu, ktorá vyčnievala nad všetky ostatné, a akési čudo, čo mu ležalo na ple-ciach. Vrtelo hlavou na všetky strany a z času na čas zívlo. Daugeho síce nevidel, no jeho hlas bolo počuť rovnako dobre ako Mollarov. Kričal:
- Netlačte sa! Pustite nás, mládenci! Och, ach!
Bokom stál neznámy mocný mládenec trochu bledšej pleti, no inak krásavec. Debatovalo s ním niekoľko domácich medziplanetár-nych letcov. Michail Antonovič Krutikov sedel v kresle za riaditeľ-ským stolom. Čosi rozprával, tlieskajúc pritom rukami a utierajúc si občas vreckovkou oči.
Bykova zbadal riaditeľ posledného. Bol bledý, až popolavý, me-dené vlasy sa mu leskli a pod očami mal kruhy, aké mávajú ľudia po veľkom a dlhotrvajúcom preťažení organizmu. Oči mu však spokoj-ne žiarili. Hovoril tak ticho, že z jeho rozprávania nepočul nič. Vši-mol si len, že hovorí pomaly a so značnou námahou. Bykova obstali vedúci oddielov a náčelník raketodrómu. Bola to vari najtichšia sku-pinka v pracovni.
Bykov zdvihol hlavu a zbadal riaditeľa. Vstal, pracovňou prele-tel tichý šum, prítomní zbystrili pozornosť. Riaditeľ stanice a kapitán si vyšli v ústrety, hrmotne klepkajúc magnetickými podkovami po kovovej dlážke. Stretli sa uprostred miestnosti. Podali si ruky a chví-ľu mlčky stáli, potom Bykov zahlásil:
- Súdruh Kangrén, planétolet Tachmasib s nákladom pristál.

© Arkadij Strugackij, Boris Strugackij: Paroň iz preispodnej, Avrora No 11-12, Leningrad 1974; Puť na Amalteju, Molodaja gvar-diia, Moskva 1960
© Translation: Jozef Svitek 1976

Dobrodružné romány č. 248